

**Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021/2022

Kateřina Ondrušková

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

Dějiny školství a vývoj SŠ ve městě Rýmařov

Kateřina Ondrušková

Katedra společenských věd

Vedoucí práce: doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.

Studijní program: Učitelství praktického vyučování a odborného
výcviku

Olomouc 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Dějiny školství a vývoj SŠ ve městě Rýmařov vypracoval (a) samostatně za použití uvedených pramenů a literatury.

Datum

.....

podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu doc. PhDr. Karlu Konečnému, CSc., za odborné vedení mé práce, dále Městské knihovně Rýmařov a Městskému muzeu Rýmařov, za poskytnutí literatury a vřelou spolupráci.

Anotace

Jméno:	Kateřina Ondruřková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.
Rok obhajoby:	2023
Název práce:	Dějiny školství a vývoj SŠ ve městě Rýmařov
Název práce v angličtině:	History of education and development of secondary schools in the town of Rýmařov
Anotace práce:	Bakalářská práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá dějinami školství a vývojem SŠ v Rýmařově se stručnou historií města Rýmařov. Praktická část obsahuje dotazníkový výzkum u žáků praktických oborů na SŠ Rýmařov s následnou analýzou a zpracováním dat.
Klíčová slova:	Dějiny školství, Vývoj školství, Rýmařov, Výzkum
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is divided into two parts - theoretical and practical. The theoretical part deals with the history of education and the development of the secondary school in Rýmařov with a brief history of the town of Rýmařov. The practical part contains a questionnaire survey of students of practical disciplines at the Rýmařov Secondary School with subsequent analysis and data processing.
Klíčová slova v angličtině:	History of education, Development of education, Rýmařov, Research
Rozsah práce:	62 stran

Obsah

Úvod	8
1. Město Rýmařov	9
1.1. Vznik města	9
1.2. Vývoj města Rýmařov	10
2. Počátky vzdělávání na Rýmařovsku	13
2.1 Vzdělávání od 19. století	13
3. Druhá světová válka	15
3.1 České školství v Rýmařově v době poválečné	16
3.2 Předškolní zařízení	17
3.3 Zvláštní škola v Rýmařově	17
3.4 Základní škola v Rýmařově	18
3.5 Základní umělecká škola Rýmařov	19
4. Vývoj SŠ ve městě Rýmařov	21
4.1 Školství spjaté s výrobou textilu na Rýmařovsku	21
4.2 Flemmichova tkalcovská škola	23
4.3 Soukromá střední odborná škola PRIMA	24
4.4 Gymnázium Rýmařov	24
4.5 Střední škola Rýmařov	26
5. Obory středních škol v dnešním Rýmařově	28
5.1 Opravář zemědělských strojů	28
5.2 Obor Kuchař-číšník pro pohostinství	28
5.3 Masér sportovní a rekondiční	29
5.4 Čtyřleté gymnázium	29
5.5 Osmileté gymnázium	30
6. Významné osobnosti spjaté se školstvím v Rýmařově	31
6.1 Otakar Vašek	31

6.2 František Vychodil	31
6.3 Jaroslav Němec	32
6.4 Mons. ThDr. František Vaňák	32
6.5 Jiří Karel	32
6.6 Jindřich Štreit	33
7. Realizace výzkumného šetření a zjištěné výsledky	34
7.1 Analýza dat.....	35
7.2 Výsledky šetření.....	35
Závěr	36
Seznam použité literatury a zdrojů.....	37
Příloha 1: Dotazník.....	39
Příloha 2: Vyhodnocení dotazníku.....	41
Příloha 3: Fotografie školských zařízení	54

Úvod

Jako téma naší bakalářské práce jsem si vybrala „Dějiny školství a vývoj SŠ ve městě Rýmařov“. Velký vliv na výběr tématu byl fakt, že jsem se v Rýmařově narodila a až do teď v Rýmařově pobývám. V Rýmařově jsem navštěvovala mateřskou školu, základní školu, Gymnázium Rýmařov i SŠ Rýmařov. V současné době pracuji na Základní škole Rýmařov, jako vychovatelka. Školství v Rýmařově sehrálo v mém životě velkou roli, a proto jsem se rozhodla, napsat bakalářskou práci na toto téma i z důvodu, že jsem se mohla o školství v Rýmařově dovědět více i napříč časovou linií.

Pátrání po dějinách školství v Rýmařově bylo zdlouhavé. Navštívila jsem MěÚ Rýmařov, kde mi poskytli informace o založení města Rýmařov. V městské knihovně jsem objevila spoustu knih. Bohužel zmínky o vývoji školství v Rýmařově neexistují nikde v ucelené podobě. Proto jsem navštívila místní Gymnázium a SŠ, kde mi byly poskytnuty školní almanachy. I tak, ale bylo informací málo. Navštívila jsem muzeum Rýmařov, kde mi po založení badatelského listu, bylo umožněno, nahlédnout, do jejich knihovny a pročítat spisy a záznamové knihy o vývoji města a školství.

1. Město Rýmařov

Rýmařov je městečko ležící na 49° 56' severní šířky a 17° 16' východní délky, v nadmořské výšce 570-615 metrů nad mořem. Město leží na rozhraní Nízkého a Hrubého Jeseníku a Hanušovické vrchoviny, konkrétně Hraběšické hornatiny. Samotné město se nachází na okraji Nízkého Jeseníku v plochém údolí, které bylo tvořeno potoky z východních svahů Hrubého Jeseníku.

Oblast kolem Rýmařova je součástí chladné oblasti a její klima je ovlivněno velkými výškovými rozdíly v okolí. Rýmařov je jedno z nejdeštivějších míst v České republice. Obec Rýmařov se rozkládá na ploše 60 kilometrů čtverečních a má přes 10 000 obyvatel.

1.1. Vznik města

„Rýmařovsko je územím, které navštěvovali již Keltové před více než dvěma tisíci lety, když vystupovali z úrodného Pomoraví vzhůru ke zlatonosným tokům Jesenicka a zanechali nízké rýžovnické kopečky v nivě řeky Moravice nad Malou Štáhlí.“¹

„Nejdříve na samém konci 5. století, ale spíš o něco později pronikli do našich končin Slované. Jesenicko od jižních svahů po roviny Dolního Slezska osídlil kmen Holasiců a bohatl z četných ložisek zlata, stříbra a dalších kovů. Tehdy však neprojevíli noví zemědělci zájem o náš kraj a volili raději úrodnější Krnovsko.“²

Je pravděpodobné, že správní centrum existovalo na kopci Hrádek, před samotnou obcí Rýmařov. Toto centrum sestávalo z vysoké budovy na kamenných základech, obehnané hliněnou zdí a systémem příkopů. Jednalo se o malé opevnění, které pravděpodobně sloužilo k obraně a kontrole okolí. Není jasné, kdy bylo toto opevnění postaveno, ale pravděpodobně bylo postaveno v pravěku nebo raném středověku. Je pravděpodobné, že správní centrum na kopci Hrádek sloužilo jako základ pro obec Rýmařov.

Obec by byla založena koncem 13. století osadníky známými jako Reymarscat nebo Reymarstadt. Půdorys obce stále navazuje na polohu vrchu Hrádek s domy postavenými kolem svažitého čtvercového tržiště a jediné neúplné kruhové ulice. Vesnice byla dobře chráněna,

¹ Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/:historie> [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>

² Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/:historie> [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>

s močálem na jihu, strmým svahem na severu a hlubokým příkopem blokujícím jediný přístup ze západu. Toto opevnění bylo strategicky zvoleno k ochraně vesnice před potenciálními útočníky a ke kontrole okolí.

Středověké osídlení oblasti Rýmařova začalo v první polovině 13. století, kdy čeští osadníci založili na slunném svahu nad levým břehem Podolského potoka zemědělskou osadu s roztroušenými selskými usedlostmi. Kolem roku 1250 byla osada násilně zničena a na jejím místě byl postaven velký panský dům. Až v poslední třetině 13. století osadníci z Německa osadu znovu založili, ale tentokrát na novém principu. Postavili řadu domů se zemědělskými usedlostmi pravidelně rozmístěnými podél nynější Bezručovy ulice a také tržiště tvořené domy řemeslníků. Tato nová osada byla založena na strategickém místě s využitím přirozené obrany, kterou nabízí okolní oblast, a byla významným centrem zemědělství a obchodu.

1.2. Vývoj města Rýmařov

Zpracování rud je možné pozorovat od počátku města. Obyvatelé měli výrazný podíl. Na přelomu 13. a 14. století byla zde vybudována v prostoru Hrádku unikátní huť. Ta užívala tehdy nejmodernější evropskou techniku k získávání zlata.

S rozvojem důlní těžby železných rud se začala huť na Hrádku věnovat zpracovávání krevelu a magnetovce z blízkého okolí. Po roce 1350 byla na místě vybudována velká dřevěná tvrz královského Fojta, zástupce markraběte ve městě.

Konec slibného století byl naplněn krvavými spory mezi dědici Jana Jindřicha, bratra císaře Karla IV. To vedlo k občanské válce všech proti všem. Pokladnice válečných markrabat byly postupně vyprázdněny a Rýmařov se stal zástavním městem. V roce 1398 získal obec nechvalně známý Proč z Vildenberka. Stejně jako jiní zveleboval svůj majetek loupežemi a lavírováním mezi stranami konfliktů a vysloužil si tak riskantní nálepku „národní pohroma“ a to vedlo k pádu Rýmařova. V roce 1405 bylo město dobyto, vydrancováno a vypáleno neznámými útočníky.

Tato událost měla zásadní dopad na rozvoj města, způsobila značné škody a pravděpodobně způsobila pokles počtu obyvatel a ekonomické aktivity. Město muselo být přestavěno a znovu osídleno, což si vyžádalo čas a zdroje.

Zbídačené a částečně opuštěné město zůstalo mimo nepříjemnou pozornost hejtmanů všech stran husitských válek a bez větších problémů je přežilo ve stínu mocné husitské vrchnosti. Pouze tvrz zůstala trvale v troskách a přes Podolský potok byl vybudován Vestenhof, velké opevněné sídlo. Město si však nadále žilo vlastním životem, rozšiřovalo své kontakty s významným městem Olomoucí.

Po válkách se Rýmařov rychle vzpamatoval a ožila éra železa, stříbra a těžby barevných kovů. Město se bylo schopno přestavět a znovu osídlit a ekonomika se začala zotavovat. Město se mohlo pomalu, ale jistě vzpamatovat a stát se důležitým centrem obchodu a průmyslu.

„16. století se stalo pro větší část Moravy obdobím klidu a prosperity. Město pomalu zapomnělo na krutý třesk zbraní a prostředí nezvyklé náboženské tolerance umožnilo pronikání luterství.“³ Železářství nadále přinášelo veliké zisky a jen na území města poháněl Podolský potok hamry Stříbrný, Dvorský a Vlašský, nedaleko Horní brány pracovala železná huť a máme zprávy o slévárnách, kovárnách a „šlejfirně“. Dále se rozběhla drátovna pro vývoz železné ingoty, roury, kosy, rošty i kovové hrnce. Rýmařov měl svůj pivovar, lázně i špitál.

Po krátkém období klidu na počátku 18. století zasáhly město nové rány, které naštěstí dokázali alespoň částečně zmírnit noví majitelé panství, česko-rakouský rod Harrachů, kteří byli vynikající a lidšší majitelé. Po půlstoletí začaly znovu války a opět docházelo ke kontribucím, vydírání, tvrdosti, nebezpečným bandám dezertérů a zvýšeným nárokům na mistra ostrého meče, který ještě krátce vykonával spravedlnost pro celé panství. Město a panství by byly těmito konflikty postiženy, přičemž obyvatelstvo trpělo následky války a ekonomickými problémy.

Rodina Harrachů by tyto dopady do určité míry dokázala zmírnit, ale i tak by město trpělo vlivem války. Navzdory tomu se město nadále rozvíjelo a rostlo, přičemž populace a ekonomika se postupem času pomalu zotavovaly.

Chudý kraj dostal další šanci, když v Janovicích v roce 1746 vznikla nejvýznamnější továrna na výrobu plátna v Rakousku. K již zavedenému kvalitnímu železářství se tak přidala textilní tradice. Tento nový průmysl přinesl do regionu nová pracovní místa a hospodářský růst, pomohl zmírnit chudobu a zlepšit životní úroveň obyvatelstva. Textilní průmysl byl hlavním

³ Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>

zdrojem příjmů pro město a byl významným přispěvatelem k hospodářskému rozvoji města. Tento nový průmysl pravděpodobně přilákal do regionu nové osadníky a v důsledku toho počet obyvatel vzrostl. Město se dokázalo vzpamatovat z dopadů války a ekonomika byla diverzifikovaná, což město učinilo odolnějším vůči budoucím hospodářským poklesům.

Roku 1790 ve městě Rýmařov vypukl požár, který se rychle rozšířil a zničil celé město. To vedlo k vlně soucitu a sbírkám v okolních městech a vesnicích. Po požáru bylo město obnoveno v duchu klasicismu a empiru, které si zachovalo svůj půvabný vzhled. Rýmařov se rozvíjel a přibývaly zde průmyslové závody, hedvábnické podniky a telegraf. Roku 1878 byl do města zaveden železniční spoj.

Po vypuknutí první světové války se muži z Rýmařova vydali bojovat s nadějí na vítězství. Nicméně, jak válka pokračovala, začali se vracet mrtví a invalidní vojáci a začal hlad. Na konci války byli místní obyvatelé zklamaní a dezorientovaní, s nenávisí k prohrané válce a bez jakýchkoliv zpráv. Vznik Československé republiky je zastihl naprosto nepřípravené a způsobil zde šok.

2. Počátky vzdělávání na Rýmařovsku

Se vznikem měst a městeček na Rýmařovsku v 13. až 15. století se pro obyvatele, zejména pro obchodníky a řemeslníky, stalo nezbytné mít určité množství vzdělání. Bylo nutné umět číst a psát, aby bylo možné vést obchody, smlouvy a účetnictví. Navíc od samého počátku bylo nutné vést jednoduchou městskou agendu, jako jsou zápisy o městských záležitostech, správě městského majetku a řešení konfliktů mezi obyvateli.

Kněží, kteří vedli jednotlivé farnosti na Rýmařovsku, uměli číst a psát, ale nemohli pokrýt veškeré potřeby obyvatel kvůli svému nízkému počtu a náročné pastorační činnosti. I když jim bylo jistě ochotně pomáhat se psacím textem, pokud to bylo potřeba pro své farníky.

V nejbližším rýmařovském okolí nebyli řádoví bratři, kteří by vedli školu. To by posunulo vzdělanost místních usedlíků. Na radnici pracovali vzdělanci, ale bylo jich málo na to, aby významně ovlivnili gramotnost obyvatel. Vzdělání potomků si mohli dovolit pouze movití občané, kteří zajistili dětem v Olomouci.

„Stabilní školy na Rýmařovsku chyběly. Rýmařovsko však pokrývaly školy potulné nejméně od 15. století.“⁴ Občas se ve městě Rýmařovu objevil unavený učitel, který učil děti od 5 do 20 let, někdy i s pomocí staršího pomocného učitele, který byl také studentem. Tyto kantoři často přicházeli z jiných míst, aby poskytli základní vzdělání místním dětem, které jinak neměly přístup ke vzdělání.

„První písemné zprávy hovoří až o školách luterské renesance (1550-1625), kdy pastoři učili děti u každé fary. Vznikly též první stálé školy.“⁵

2.1 Vzdělávání od 19. století

S rozvojem strojího průmyslu na Rýmařovsku v druhé polovině 19. století se obecné školy rozšířily do většiny vesnic a někde nahradily starší školy. Přišli také vzdělaní učitelé, kteří byli schopni vyučovat moderním předmětům potřebným pro průmysl a zemědělství. Městské školy se objevily v Albrechticích (1), (počet tříd uvedený v závorce). Tyto školy pomohly poskytnout základní i specializované vzdělání potřebné pro rozvoj průmyslu a zemědělství. Arnolticích (1), Bedřichově (2), Dobřečově (1), Dolní Moravici (2), Harrachově

⁴ Rýmařovský Horizont: Rýmařovsko školou povinné, 2003. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. S. 4.

⁵ Rýmařovský Horizont: Rýmařovsko školou povinné, 2003. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. S. 4.

(1), Janušově (3), Růžové (1) Jiříkově (1), Karlově (2), Křížově (1), Lomnici (3), v Mirotínku (1), Moravském Kočově (2), Stříbrných Horách (1), Nové Vsi (1), Ondřejově (1), Rešově (1), Rudě (1), Staré Vsi (3), Stránském (1), Těchanově (1), Tvrdkově (1), ve Skalách (1), Tylově (1), Valšově (1), ve Velké Štáhli (2), Veverí (1), později na Sovinci (1), v Jamarticích (1), Vajglově (1), ve Žďárském Potoce (1), v Malé Štáhli (1) a v Kněžpoli (1).

Zásadním posunem ve vzdělávání v Rýmařově bylo rovněž zřízení nižšího reálného gymnázia (1873) a po rychlé výstavbě nové školní budovy také zahájení výuky na vyšším reálném gymnáziu (1902). Dlouhou dobu bylo Rýžoviště považováno za konkurenci Rýmařova. V Rýžovišti působila od roku 1866 dívčí klášterní škola. Flemmichova tkalcovská škola hedvábnická (založena v roce 1881) byla také velmi důležitá, protože vychovávala nejen dělníky, ale také mistry a návrháře.

V počátku 20. století začala fungovat kupecká škola pro pokračovací a živnostenské vzdělání. Brzy se otevřela i rolnická zimní škola, která se postupem času stala státní. Později také živnostenská pokračovací škola (1921) a německá národní vzdělávací škola (1929).

Pokud by školství nebylo ovlivněno předválečnou krizí, byl by vybudován rozsáhlý školní areál včetně sportoviště v místech dnešního Domu kultury.

3. Druhá světová válka

*„Německá armáda obsadila Rýmařov teprve 8. října 1938 a okres se stal správním celkem Velkoněmecké říše.“*⁶ V roce 1938, po Mnichovské dohodě, dorazila německá armáda do Rýmařova po železnici a vstoupila do města s nacistickými vlajkami. Rýmařovsko prožívalo změny intenzivně, ale nikoli jednotně. Je jasné, že většina německého obyvatelstva v Rýmařově byla pro odtržení území a připojení k Německu z různých důvodů. Ti věřili, že tím odstraní nezaměstnanost, která byla v oblasti přetrvávající, a že se stanou rovnocennými členy německé říše. Očekávali, že se ujmou samosprávy a nastoupí na vedoucí pozice v bance, policii, na železnici atd. a že získají výhody moderní velmoci. Panovalo přesvědčení, že Hitler zažehnal nebezpečí války.

Nelze skrývat, že mnozí zdejší obyvatelé změnu přivítali. Válka, pro Německo zprvu úspěšná, přinášela nadšení spíše u mladých, staří lidé měli ještě v živé paměti válku první. Celé Jesenicko se navíc stalo jedním velkým táborem pro integraci či likvidaci odpůrců nacismu. Ve městě byly zřízeny dva tábory pro polské a britské zajatce, a kromě těchto zajatců, zde pracovalo, nespočet totálně nasazených žen i mužů z Polska a Ukrajiny. Historie se opakovala. S hrůzou a strachem viděli Rýmařované na samém konci války procházet městem tisíce nelidsky zbědovaných ruských zajatců a ledaco se proslechlo o koncentracích, jejíž filiální tábory byly v Bruntále a Světlé hoře. Vysoce postavení nacisté opustili město včas a zbyli po nich jen vydešení obyvatelé. Tvořili je převážně staří lidé a ženy s dětmi. *„Závěrečný akt pochmurných let války nastal v Rýmařově 7. května 1945.“*⁷

Po skončení druhé světové války se Rýmařov snažil vzpamatovat z ničivých dopadů války. Teprve od března 1946 byly zavedeny první autobusové linky. Školy zaplnily děti, které byly podvyživené a nedostatečně oblečené kvůli válce a spolu s ostatními obyvateli vděčně přijímali solidární akce UNRRA. Postupem času začaly přicházet slovenské rodiny i jejich krajané. Ani ti však nedokázali dostatečně naplnit Rýmařovsko. Průmysl se také vzpamatoval pomalu a drobnější továrny záhy zanikly.

⁶ Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/historie> [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>

⁷ Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/historie> [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>

Od doby po druhé světové válce se ve městě Rýmařovu udělalo mnoho změn. Přibýly vkusné domy, zachraňují se upadající historické hodnoty, náměstí se stalo reprezentativním, obchody nabízejí širokou škálu zboží a městu bylo přidáno muzeum jako další kulturní instituce. Rýmařov se stává jižní bránou krásných Jeseníků. Budoucnost města je nyní v rukou jeho obyvatel a záleží jen na nich, jak s ní naloží.

3.1 České školství v Rýmařově v době poválečné

Jedním z prvních úkolů nové správy bylo zajistit vzdělání dětí z příchozích rodin. Velký význam měl okresní školský výbor, v jehož čele stál zástupce ministerstva školství Miroslav Šnyrych. Školní záležitosti řešila patnáctičlenná místní školní rada pod vedením Františka Vychodila. Tělocvična zůstala ve špatném stavu po lazaretu wehrmachtu, který také proměnil jednu z místností na pitevnu.

Tato pasáž popisuje otevření a ranou historii školy. Byla otevřena 3. září 1945 v bývalé školní budově a zpočátku ji vedl učitel F. Vychodil. Škola měla dvě třídy a 50 žáků, později převzala další školní budovu pro chlapce. Do konce roku 1946 se škola rozrostla na 203 žáků.

V roce 1947 byla škola plně obsazena 330 žáky, na jejich výuce bylo zaměstnáno 11 učitelů. Kvůli nárůstu žáků byla škola rozdělena na dvě: První obecná škola se 177 žáky a 5 učiteli, kterou vedl F, který později odešel. Druhou obecnou školu na Kostelním náměstí převzal J. Jeřábek a poté K. Pavlů. Ke škole přibyla i další třída pro žáky s mentálním postižením.

„Bývalou dívčí školu obsadila na čas textilní učňovská škola pod vedením Zd. Hýžd'aly. Zpočátku (1945-1946) přebývali učni ze vzdálenějších regionů hlavně v rodinách mistrů, teprve v šestačtyřicátém se soustředili do ubytovny v přízemí a 1. patře nynější polikliniky.“⁸

Zde popisují expanzi a výzvy školy. Škola neměla řádné koupelny ani kuchyně s jídelním koutem. Později se škola přestěhovala na internát, kde dorostenci působili značné problémy. Škola si však zachovala kontinuitu jako kvalitní a unikátní hedvábnický internát, znovuotevřena byla 1. září 1946. 24. října. Studium zahájilo pod vedením F. Peřiny 22 studentů

⁸ KAREL, Jiří, 2021. Rýmařov v dějinách. V Rýmařově: Jiří Karel ml., 997 s. ISBN 978-80-270-8944-4. S. 657.

z různých koutů Čech a Moravy. V roce 1947 učila škola 68 chlapců a 45 dívek, kteří byli umístěni v bývalém domově důchodců (bývalá interna).

V říjnu 1945 navíc Josef Pišťák otevřel Zimní zemědělsko-zdravotnickou školu se zemědělskou poradnou. Později k němu přibyl moderní statek v ulici 8. května. Školní statek dodával na trh mléko, maso, brambory a jeho výsledky převyšovaly kvalitu i kvantitu produkce okolních farmářů. Ve městě byla také Pekařská učňovská škola.

3.2 Předškolní zařízení

Tato pasáž popisuje historii předškolního vzdělávání v Rýmařově. Krátce po osvobození v roce 1945 byla otevřena první česká mateřská škola. Mateřské školy a jesle pro děti do tří let spravovaly závody Hedva nebo město Rýmařov. Po roce 1990 přešlo předškolní zařízení do správy města. V letech 1991 až 1993 byla zrušena zařízení jeslí pro nejmenší děti. V roce 1997 bylo ve městě pět mateřských škol, z toho jedna v Janovicích.

3.3 Zvláštní škola v Rýmařově

O vybudování Zvláštní v Rýmařově. Požádal místní národní výbor v Rýmařově Krajskou školskou radu v Brně 26. srpna 1946. Žádosti bylo vyhověno a počátkem školního roku 1946/47 byla zřízena Zvláštní škola. Vyučování však začalo až 1. února 1947, tedy o půl roku později. Přesto je Speciální škola v Rýmařově nejstarší školou tohoto typu v současném okrese Bruntál. Zakladatelem, ředitelem a učitelem školy byl Josef Jeřábek. Škola byla umístěna ve stávající budově na Školním náměstí.

Škola sdílela budovu s druhou obecnou školou a mateřskou školou. Škola se několikrát stěhovala. V roce 1950 se přestěhovala do Sokolovské ulice do budovy střední školy. V roce 1952 byla znovu přestěhována, tentokrát do budovy bývalé tělocvičny. V roce 1953 získala škola vlastní samostatnou budovu na ulici Julia Sedláka. V roce 1958 se však škola musela znovu přestěhovat do Sokolovské ulice.

Po mnoha stěhováních se zvláštní škola v Rýmařově v roce 1960 vrátila na své původní místo na Školní náměstí. Byla provedena rekonstrukce a zvýšil počet tříd. Po roce 1968 byla ke škole přistavěna budova školní družiny. Ve školním roce 1992/93 bylo vytvořeno na zvláštní škole jedno oddělení pomocné školy.

V roce 2006, zanikl název „Zvláštní škola“, nahrazen byl názvem „Základní škola“. Škola nyní nese název Základní škola, Rýmařov příspěvková organizace a zřizovatelem školy je od roku 2001 Moravskoslezský kraj. Škola sídlí na adrese Školní náměstí 1. Zde jsou vzdělávání žáci s autismem, různým stupněm mentálního postižení i více vadami.

„Speciální škola Rýmařov se stala oficiálním subjektem 1. ledna 1995. Během 50 let se vyučovalo 4 216 žáků 76 učitelů, z nichž někteří byli se školou spojeni celou svou profesní dráhou. Škola má v současné době 9 tříd pro všechny po sobě jdoucí ročníky, jedno oddělení pro pomocnou školu a jedno oddělení pro školní klub.“⁹

3.4 Základní škola v Rýmařově

Začátek výuky byl těžký. Byl nedostatek vzdělávacího materiálu, jako jsou učebnice a učební pomůcky. Před koncem roku 1945 byla zajištěna výuka v naprosté většině obcí na Rýmařově. Školy se rozrůstaly příchodem nových osadníků.

Do školy bylo zapsáno mnoho dětí z německých rodin, které se připravovaly na odsun, ale rodiče je do školy neposílali. To však nebyl případ dětí ze smíšených manželství a německých dětí, jejichž rodiče získali československé občanství.

Tito žáci školu navštěvovali, bohužel, nedostatky v českém jazyce u většiny přetrvávaly po delší dobu. Během roku 1946 byla provedena zevrubná prohlídka školních budov a jejich stav byl vyhodnocen jako nevyhovující. Bylo nutné přistoupit k nákladné adaptaci, nebo výstavbě škol nových. Školní budovy byly opraveny svépomocí. Zásahu na tomto počínu mají učitelé, kteří nesli veškerou odpovědnost za rekonstrukce a výstavby, zajišťovali stavební dokumentace i veškerý stavební materiál.

„1. září 1953 vstoupil v platnost zákon č. 31/1953 Sb. ze dne 24. dubna 1953 o školské soustavě a vzdělávání učitelů. Odstranil dřívější rozdělené školy na jednotlivé, od sebe oddělené stupně. Povinnost školní docházky stanovil na dobu osmi let.“¹⁰

⁹ JEŘÁBEK, J., F. KOBLIHA a R. STIVARA, 1997. Zvláštní škola v Rýmařově: Oslavuje 50 let svého trvání [online]. Rýmařov: Rýmařov, 2 s. [cit. 2023-02-16].

¹⁰ BLUCHA, Vladimír, Jiří KAREL a Marta KOTOUČKOVÁ, 1990. Z historie základního školství v okrese Bruntál [online]. 1. Bruntál: Moravské tiskárny, 52 s. [cit. 2023-02-16]. S. 40.

Základní škola je od roku 1960 umístěna v objektu bývalého soudu na ulici Julia Sedláka. Po rozsáhlých stavebních přestavbách se školství zlepšilo, ale pořád bylo nutné dílčí projekty dořešit.

Obec Rýmařov roku 1976 dokončila stavbu nové družiny mládeže a školní jídelny při Základní škole v ulici 1. máje. Po uplynutí jedné dekády byl vybudován školní pavilon s prostornými deseti učebnami. Zde byl umístěn 5. až 9. ročník 1. základní školy.

„Ani tato stavba všechny bolesti rýmařovského školství neodstranila.“¹¹ Před začátkem milénia byla dokončena školní tělocvična na Národní ulici. V rámci této stavby zde byly vytvořeny i tři nové třídy 2. základní školy.

Nyní má Základní škola v Rýmařově tři budovy. První budova na ulici Národní, která je obsazena prvňáčky. Druhá budova na ulici 1. máje, která je obsazena 2. – 5. třídou a třetí na ulici Jelínkova, která je obsazena celým 2. stupněm Základní školy.

3.5 Základní umělecká škola Rýmařov

„Městská hudební škola zahájila svou činnost v říjnu 1946. Budova školy byla zpočátku obytným domem, částečnou vnitřní adaptací byla přeměna na Městskou hudební školu. Prvním ředitelem se stal Dalibor Doubek, zakladatel a dirigent Moravské filharmonie.“¹²

Hudební školu navštěvovalo v roce 1946 86 žáků. Později počet žáků stoupl na 108. Škola si vydobyla uznání a stala se nedílnou součástí vzdělávacího systému v Rýmařově a přispěla k úspěšnému rozvoji kulturního života. Vyučovalo se zde hře na klavír, housle, dechové nástroje a akordeon.

„V roce 1947 měla již škola 160 žáků rozdělených do těchto skupin. 22 žáků navštěvovalo housle, 106 hrálo na klavír, na dechové nástroje hrálo 14 žáků, na varhany 7, na lidové nástroje 5 a zpěv navštěvovalo 616 žáků. Školné na jednoho žáka stálo 150 Kč.“¹³

¹¹ ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 57.

¹² ZUŠ Rýmařov 50. let, 1946 – 1996. Olomouc, 1996. s. 1-5.

¹³ JÁNSKÁ, Lenka. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 2010. Bakalářská práce. Str. 26, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra společenských věd. Vedoucí práce PhDr. Karel Kopeček.

Dalibor Doubek, ředitel hudební školy v roce 1948 odchází do Jeseníku a na jeho místě ho vystřídal ředitel Jungwirth.

Rok 1953 byl pro Městskou hudební školu významný, neboť žák Jaroslav Vychodil se v celostátní houslové soutěži umístil na třetím místě. „V roce 1954 navštěvovalo školu 140 žáků,

Dechová kapela měla zpočátku šest členů a stále se přidávali noví zájemci. Vstup do dechové kapely byl snadný. „Ukaž zuby, umíš zpívat, koupí ti rodiče nástroj?“ Pokud zájemce splňoval podmínky, ihned nastoupil do souboru. Ředitel Vraný vyučoval klarinetisty a bicí nástroje, ostatní žáci navštěvovali hodiny u pana učitele Jurečky.

Taneční orchestr Dixilend byl ve škole založen v roce 1966, jeho kapelníkem byl Jiří Vystrčil. Pětistupňová klasifikace byla zavedena roku 1968. V průběhu let se otevřeli nové obory, výtvarný obor pod vedením učitele Tomáše Matery a literárně dramatický obor pod vedením učitele Ladislava Wiesnera. 1. ledna 1980 byla zahájena generální oprava budov a v roce 1981 byla po generální opravě předána do užívání budova ZUŠ na Divadelní ulici 10, určená pro výuku literárně-dramatických a výtvarných předmětů.

V červnu roku 1990 se změnil název školy. Lidová škola umění nese název Základní umělecká škola.

V současnosti se na škole vyučuje obor hudební, kde se žáci vzdělávají individuálně či ve skupině sólovou hru na vybraný hudební nástroj nebo zpěv. Nabyté dovednosti a zkušenosti uplatňují a dále rozvíjí. Mají možnost uplatnit se ve školních souborech (Zuškaband, rytmický orchestr ad.). V průběhu studia získávají žáci také základní vědomosti v hudební teorii.

Kromě uměleckých dovedností získávají žáci důležité a pro život nutné dovednosti, jako je pravidelnost, odpovědnost, schopnost práce v týmu, pečlivost a dochvilnost. Mezi Žáky této ZUŠ v tanečním oboru je několik držitelů titulu Mistr světa v Modern Dance. Novým ředitelem Základní umělecké školy je od roku 2000 Mgr. Jiří Taufer, Ph.D., ten na škole působí dodnes.

4. Vývoj SŠ ve městě Rýmařov

Významným přínosem pro vzdělávání v Rýmařově bylo rovněž zřízení nižšího reálného gymnázia (1873) a po rychlé výstavbě nové školní budovy také zahájení výuky na vyšším reálném gymnáziu (1902). Dlouhou dobu bylo Rýžoviště považováno za konkurenci Rýmařova. V Rýžovišti působila od roku 1866 dívčí klášterní škola. Flemmichova tkalcovská škola hedvábnická (založena v roce 1881) byla také velmi důležitá, protože vychovávala nejen dělníky, ale také mistry a návrháře.

V počátku 20. století začala fungovat kupecká škola pro pokračovací a živnostenské vzdělání. Brzy se otevřela i rolnická zimní škola, která se postupem času stala státní. Později také živnostenská pokračovací škola (1921) a německá národní vzdělávací škola (1929). Pokud by školství nebylo ovlivněno předválečnou krizí, byl by vybudován rozsáhlý školní areál včetně sportoviště v místech dnešního Domu kultury. Rýmařovským žákům nebylo upřeno žádné vzdělání, jak na vyšších školách, tak na odborných školách učňovských, přestože vyučovacím jazykem byla němčina.

Školy je ochotně přijímaly a řada českých žáků se úspěšně vyučila nebo vystudovala. Je pravda, že od založení těchto škol v 19. století pracovali mezi učiteli i čeští odborníci. Kromě mezinárodně uznávané tkalcovské školy, v Rýmařově poskytovalo i vyšší střední školu s názvem reálné gymnázium. Tato škola poskytovala vzdělání na vyšší úrovni a mohla být dostupná pro více studentů, včetně českých. Na Rýmařovsku existovaly další školy, jako například zimní rolnicko-lukařská škola, učňovská škola pekařská a hudební škola. Tyto školy poskytovaly speciální odborné vzdělání pro studenty, kteří se chtěli specializovat v těchto oblastech.

4.1 Školství spjaté s výrobou textilu na Rýmařovsku

Středověká města Evropy byla velmi dobře organizovanými celky. Byla to centra místního i dálkového obchodu a řemesel. Města se stala důležitými ekonomickými, kulturními a politickými středisky, kde se setkávali lidé z různých sociálních vrstev a kde se rozvíjela různorodá činnost. Navzdory své velikosti, menší obce také organizovaly své hospodářství a sociální život.

Působily zde Cechy, to byly organizace, které sdružovaly řemeslníky v určité profesce nebo oboru a poskytovaly jim ochranu a podporu. Města, šlechta i panovníci je chránili, protože poskytovaly důležité služby a podporovaly ekonomiku. Cechy také zajišťovaly, že řemeslníci byli kvalifikovaní a že se drželi předepsaných standardů kvality. Poskytovala širokou škálu nezbytných výrobků často úzce specializovaných dílen. Cechy měly kontrolní funkci, kontrolovaly počet učňů a tovaryšů, kteří se mohli v dané profesi vzdělávat, aby se zajistilo, že nebylo příliš mnoho lidí v jednom oboru. Čechy také stanovovaly odpovídající ceny za výrobky a služby, které řemeslníci nabízeli, a kontrolovaly kvalitu výrobků, aby se ujistili, že byly v souladu s předepsanými standardy. Tyto kontrolní mechanismy účinně pomáhali proti konkurenci a fušerům.

Na Rýmařovsku byly mezi nejsilnější zastoupená řemeslnická společenství tkalcovské cechy. Tkalcovský byl jedním z nejvýznamnějších Cechů v historii, protože tkanina byla důležitým pro mnoho odvětví, jako textilní průmysl, oděvní průmysl a bydlení. Ve větších městech mohli mít tkalci své samostatné cechy. Na menších městech se příbuzné obory stávali součástí Cechu tkalcovského. Jednalo se, o černobarvíře, krásnobarvíře, krejčí, švadleny, které tehdy šily výhradně prádlo, kabátníky, nebo jen kabátníky vetešní, které oděvy jen opravovali a přešivali, kalhotáře, šlojířnice, zlatoprádky, jež zdobily průsvitné šlojíře zlatými nitkami, ale i čamrdáře, tj. knoflíkáře, pozametáře, krumplíře, vyšívače, textilníky apod.

Rýmařovsko je historická oblast v České republice, která se vyznačuje rozvinutým řemeslným průmyslem. Lnářství neboli výroba lnu, bylo jedním z hlavních odvětví v této oblasti. Lnářství na Rýmařovsku sahá až do středověku, kdy byl len vyráběn pro výrobu tkanin, pláten a provazů. Zemědělství, zejména pěstování lnu bylo důležité pro ekonomiku Rýmařovska. Lnáři byli součástí Cechů a vyráběli lněné výrobky pro místní i vzdálené trhy. V 19. století se Rýmařovsko stalo jedním z nejdůležitějších center lnářství v Evropě.

Polovina 18. století byla dynamická, lnářství se prudce rozvíjelo, Začala se zde koncentrovat výroba plátna i obchod s přízí. Výroba příze a její další zpracování a výrobky byly různorodé a velmi žádané. Poptávka po Drahých a luxusních výrobcích přicházela z celé rakouské monarchie. Nejžádanější byli výrobky z jemného plátna, kapesníky, šátky a nitěné punčochy. Umělecké tkalcovství se zde také uchytilo, výroba náročných lněných tkanin jako damašku, brokátu, ubrusů a celých stolních garnitur měla odbyt po celé zemi. Umělečtí tkalci zde měli svoji rozsáhlou dílnu.

Ferdinand Flemmich byl významnou postavou v historii Janovic a Rýmařovska. Jeho iniciativa a podnikatelský duch přispěl k rozvoji textilního průmyslu v této oblasti a k vytvoření mnoha pracovních příležitostí pro místní obyvatele. Díky jeho úsilí se Janovická plátenická manufaktura stala jedním z největších a nejvýznamnějších podniků svého druhu nejen na Moravě, ale i na celé rakouské monarchii. „Roku 1871 dostal Ferdinand Flemmich povolení ke stavbě prvních hal.¹⁴ 420 kusů stavů byly poháněny parním strojem a daly práci více než šesti stovkám lidí. Výjimečné postavení zaujala v Evropě Flemmichova tkalcovská škola.

4.2 Flemmichova tkalcovská škola

Flemmichova škola byla vizionářská. Byla založena v 80. letech 19. století a navázala na tradici slavné Flemmichovy školy tkalcovské, která sídlila v budovách dnešního gymnázia. Podnikové učiliště poskytovalo vzdělání pro budoucí tkalce a přadleny a mnoho mistrů později absolvovalo textilní školu, která trvala dva roky, byla podobná textilní průmyslovce. Toto učiliště přispělo k vysoké kvalitě pracovníků v tkalcovském průmyslu a stalo se vzorem pro další podobné instituce.

Flemmichova tkalcovská škola a podnik získal v roce 1928 prestižní zakázku na úpravu krypty Chrámu svatého Víta na Pražském hradě, kdy byly vyzvednuty ostatky českých králů, krále Rudolfa I. a císařů Rudolfa II.. To bylo velmi specifické zadání pro tkalcovskou školu a podnik, který se zaměřoval na tkalcovské výrobky.

„Roku 1953 škola zanikla, ale již roku 1959 zahájilo činnost učňovské středisko a 1961 vyloučením ministerstva průmyslu přetvořeno na samostatné odborné učiliště Brokát Rýmařov. Středoškolské vzdělání začaly poskytovat střední průmyslové školy textilní a budoucí hedvábníci s návrháři z Rýmařovska zamířili pro vyšší vzdělání do Brna.“¹⁵

V roce 1979 byla výuka prodloužena ze dvou let na tři roky pro obor tkadlen a v roce 1981 zavedli 40 týdnů praxe. Hedvábnický průmysl upadal a připojil se k učňovské škole v Bruntále. Později byla Rýmařovská pobočka i s internátem uzavřena.

Ovšem byl zde i významný přínos – Střední odborné učiliště v Bruntále nabídlo vedle oboru tkadlena i seřizovače textilních strojů, nezbytné pro moderní provoz, textilní chemičku-

¹⁴ ČERMÁK, František – KAREL, Jiří – KONEČNÝ, Vratislav – MAREK, Miroslav – PIŇOS, Vojtěch – VYSTRČILOVÁ, Hana. cit d., str. 30-35.

¹⁵ KAREL, Jiří. Textilní školství. Rýmařovský horizont. 9. ročník, 23/2007, s. 17 – 18.

úpravářku (barvířku) a elektromechanika.¹⁶ V budově opuštěné tkalcovské školy byla v roce 1991 zřízena Soukromá střední škola Prima.

4.3 Soukromá střední odborná škola PRIMA

V roce 1991 byla založena soukromá střední rodinná škola, kde mohou děvčata po třetím roce studia složit odborné zkoušky a tím své vzdělání ukončit, nebo pokračovat v docházce do 4. ročníku a zakončit jej maturitou. Od roku 1995 zde studují i chlapci v oboru výpočetní technika. K 1. září 1994 vznikla ve městě druhá soukromá střední odborná škola cestovního ruchu a managementu. Po čtyřletém studiu ukončené maturitou se mohli studenti uplatnit v bankovníctví, na celnicích, v účetnictví v oblasti cestovního ruchu a podobně.¹⁷

Obě soukromé školy navštěvovali studenti nejen z Rýmařova, ale i z blízkého a vzdálenějšího okolí. Od září 1997 přestala škola cestovního ruchu působit. Přesunem studentů vznikla ve městě Soukromá střední odborná škola PRIMA s.r.o.¹⁸

Koncem devadesátých let má škola celkem 12 tříd a 2 třídy dálkového studia. Studijní obory jsou, rodinná škola, veřejno-správní činnost, management a turismus.

Ve školním roce 2013/2014 byl nově otevřen obor Masérství, lázeňství a wellness – Masér sportovní a rekondiční.

Postupem času školu navštěvovalo méně žáků, až škola nakonec zanikla

4.4 Gymnázium Rýmařov

Historie školy sahá až do 19. století, kdy byla založena jako reálné gymnázium. Během 20. století prošla škola několika změnami, jako například změnou názvu nebo změnou vzdělávacích programů.

V roce 1868 bylo zřízeno Reálné gymnázium v Rýmařově, v roce 1919 bylo přejmenováno na Měšťanskou školu. Po druhé světové válce bylo přeměněno na Střední odborné učiliště textilní následně na Střední odbornou školu textilní, to se událo v roce 1990. A nakonec v roce 2002 na Gymnázium Rýmařov.

¹⁶ Rýmařovský Horizont: Textilní školství, 2007. 9. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 17.

¹⁷ ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 57.

¹⁸ ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 58.

Zřízení této nižší reálky se uskutečnilo až v srpnu 1872 na příkaz hejtmana. V roce 1893 se začalo město Rýmařov zajímat o zřízení i vyššího stupně reálného gymnázia. Po několikaletém jednání byly zajištěny prostředky na postavení nové budovy, do které bylo umístěno reálné gymnázium. Nová budova se začala stavět na úplném sklonku 19. století. Za neuvěřitelně krátkou dobu byla tato monumentální stavba o 2 patrech hotova. Již v roce 1902 přijala budova nového ústavu své první studenty. První maturanti vyšli v roce 1910. Historie prvního českého gymnázia začíná až po 2. světové válce.¹⁹

Několik týdnů po ukončení druhé světové války zastupitelstvo uvažuje o vybudování střední školy. 9. července 1945 jednali se zemskou školní radu v Brně. V listopadu je škola vystavena a připravena přivítat studenty nového reálného gymnázia. *Dne 18. února 1946 bylo vyučování slavnostně zahájeno.*²⁰ Zprvu zde byly otevřeny čtyři ročníky, prima až kvarta, a navštěvovalo tyto ročníky 38 žáků. Školní rok 1948-1949 byl poslední rok existence prvního českého gymnázia v Rýmařově. Důvodem byl postupný úbytek žáků.

*Město Rýmařov muselo čekat několik dlouhých let, než byla v roce 1956 otevřena znovu střední škola. Vznikla jedenáctiletá střední škola, ze které v průběhu dalších a dalších let vycházela řada maturantů, kteří se postupně zařazovali do života, či odcházeli na studia.*²¹

Roku 1969 byl obnoven název gymnázium a následující rok se stala čtyřletou. V devadesátých letech obnovilo tradiční školní systém. Nejprve sedmiletý a následně osmiletý model vzdělávání. Prestiž školy se obnovila a mohla nadále připravovat žáky k dalšímu studiu na vysokých školách

Gymnázium poskytovalo čtyřleté studium. V průběhu dalších let se gymnázium rozrůstalo a modernizovalo. Roku 2004 se ředitelkou gymnázia stala Mgr. Zdena Kovaříková, která na této pozici setrvává do dnes.

Gymnázium Rýmařov má mnoho spolupracujících škol v zahraničí, což umožňuje studentům a učitelům aktivně se zúčastnit mezinárodních projektů. Gymnázium klade důraz na rozvoj vzdělávání v oblasti životního prostředí a nabízí širokou škálu volnočasových aktivit pro

¹⁹ ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 12.

²⁰ ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 17.

²¹ ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 12.

své studenty. Škola nabízí spoustu sportovních aktivit jako je například lyžařského a vodáckého kurzu, déle neobvyklý střelecký kroužek Gyrym. Účastníci tohoto kroužku se pravidelně umísťují na stupních vítězů v střeleckých soutěžích.

V roce 2007 se Gymnázium Rýmařov stalo významnou institucí pro kulturní a vzdělávací účely, když zbudovalo komunitní centrum jako součást projektu Moravskoslezského kraje "Podpora rozvoje komunitních škol". Tímto krokem se škola posunula na pozici otevřené kulturně vzdělávací instituce.

Zpřístupnit školu občanům města byl cíl projektu. Vzniklo tím komunitní vzdělávací, společenské a kulturní centrum. Komunitní centra, která byla zbudována v roce 2007 v rámci projektu Moravskoslezského kraje "Podpora rozvoje komunitních škol", poskytují občanům širokou škálu vzdělávacích a rozvojových možností. Tyto centra nabízejí další vzdělávání, školení, přednášky, besedy, kurzy cizích jazyků a odborné kurzy. V rámci těchto center byla také slavnostně otevřena galerie Bořka Zemana, kde se pravidelně konají výstavy.

Gymnázium Rýmařov se aktivně účastní ekologických projektů. Díky těmto aktivitám získala dotace na environmentální, ten podporuje kvalitu vzdělávání v kraji

4.5 Střední škola Rýmařov

Roku 1896 byla otevřena Zimní rolnická škola. Rolnické školy jsou typem školy, které se zaměřují, na vzdělávání v oblasti zemědělského průmyslu. Škola byla převážně německá. Byly zde vytvořeny pro žáky pokusná pole a ovocné stromy a jiné plodící rostliny. Podle kroniky byla roku 1945 otevřena Hospodářská škola. Zemědělský referent Karel Novák dostal za úkol zřídit ve městě dvouletou rolnickou školu. Nesla název Zimní rolnicko-lukařská škola a Zemědělská poradna. Některé pozemky a budovy sloužily jako školní výcvikové hospodářství.

„V roce 1947 škola spravovala 40 ha polností, 15 ha luk a 6,87 ha lesů. Při sčítání dobytka vykazoval statek 4 koně, 3 kusy hovězího dobytka a 9 vepřů.²² Po roce 1951 proběhla reorganizace zemědělského školství a výuka se zrušila a přesunula do Bruntálu.

²² JANSKÁ, Lenka, 2010. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 48 s. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Kopeček. S. 22.

Po několika letech se zemědělská škola znovu otevřela. Změnila název na „Zimní škola zemědělské mládeže“ a vzdělávání probíhalo ve dvouletých cyklech.. Vyučování probíhalo pouze dva dny v týdnu. Hlavním cílem bylo proškolení žáků v zemědělských činnostech a vyškolení tak zemědělskou mládež. Tito žáci začali pracovat v zemědělských družstvech po skončení školní docházky.

Byla také otevřena Zemědělská učňovská škola pěstitelstvo – chovatelská a probíhala celoročně. Na tuto učňovskou školu navazovala a zvolna přešla k novému typu školy nazvaných odborná učiliště zemědělské. Žáci tuto školu navštěvovali dva roky, kde mládež nabyla odborné znalosti a dovednosti pro práci v zemědělství. „*Odborný výcvik probíhal v místním JZD Janovice a Ondřejov.*“²³

Později se otevřeli další nové obory, které přispěli k lepší připravenosti a kvalifikovanosti nových mladých pracovníků, převážně chlapců pro práci v zemědělských oborech. Děvčata se zde učila péči o domácnost a rodinu.

V roce 1981 se Zemědělské odborné učiliště spojilo se Středním odborným učilištěm zemědělským v Albrechticích. V Rýmařově probíhal pouze odborný výcvik, v Albrechticích zas teoretická výuka. Koncem osmdesátých let se vybudovaly dílny pro praktický výcvik všech žáků.

Obě školy jak v Albrechticích, tak v Rýmařově se sloučily a vznikla nová škola, která několikrát změnila název a přibývali i končily některé učební i maturitní obory. Došlo také ke spojení s gymnáziem z důvodu nízkého zájmu o nabízené obory, a tak k zájmu u žáků a rodičů byl otevřen nový moderní obor Masérství – sportovní a rekondiční. Nyní škola funguje pod názvem Gymnázium a Střední odborná škola, Rýmařov, p. o. Škola nabízí různorodou škálu oborů, jak učňovských, tak maturitních.

²³ JANSKÁ, Lenka, 2010. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 48 s. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Kopeček. S. 23.

5. Obory středních škol v dnešním Rýmařově

V této bakalářské práci se budu zaměřovat hlavně na obory, které jsou relevantní pro naši praktickou část výzkumu. Jedná se o obory Opravář zemědělských strojů a Kuchař-číšník pro pohostinství. Některé obory, které jsou sice související, ale nejsou přímo spojené s naší praktickou částí, budu představovat jen okrajově.

5.1 Opravář zemědělských strojů

Učební obor Opravář zemědělských strojů zaměřuje na opravy a údržbu zemědělských strojů a zařízení. Studenti se učí diagnostikovat a opravovat závady, plánovat údržbu a provádět revize. Dále se zde naučí auto elektronice a auto elektrice, hydraulice a pneumatice, mechanice a údržbě strojů a zařízení.

Získají také zkušenosti s různými typy zemědělských strojů, jako jsou traktory, kombajny, sklízecí stroje a zemědělské nakladače. Obvykle se učí jeden týden teorie a druhý týden praxe. Toto praktické vyučování probíhá na reálných strojích. Během výuky mohou žáci získat řidičské oprávnění skupiny T, B, C i oprávnění na řezání kyslíkem, svařování v ochranné atmosféře a svařování elektrickým obloukem. Po absolvování oboru získají žáci výuční list a mohou pracovat jako opraváři zemědělských strojů, technici údržby i ve strojírenských oborech a kovovýrobě, nebo v zemědělském podniku a autoservisu. Žáci budou také připraveni na soukromé podnikání.

5.2 Obor Kuchař-číšník pro pohostinství

Obor Kuchař - Číšník se zaměřují na přípravu a servírování jídla a nápojů v různých typech podniků, jako jsou restaurace, hotely, kavárny a v dalších podnicích veřejného stravování.

Kuchaři se učí připravovat různé druhy jídel, od tradičních až po moderní a mezinárodní kuchyně. Učí se také jak pracovat s různými druhy surovin, jak používat kuchyňské nástroje a zařízení a jak se v kuchyni správně chovat. Kromě toho se učí i hygienickým požadavkům a bezpečnosti práce v kuchyni.

Číšníci se učí, jak servírovat jídlo a nápoje v různých typech podniků. Učí se, jak sestavit nabídku, jak vybrat vhodné nápoje k jídlu, jak servírovat jídlo a nápoje, jak komunikovat

s hosty a jak vyřešit jakékoliv problémy, které by mohly nastat. Učí se také jak se správně chovat v prostředí restaurace, jak se oblékat a jak se starat o čistotu a úpravu prostoru.

V průběhu tohoto oboru se žáci učí kombinací teoretických znalostí a praktických dovedností. Konkrétně, jeden týden se věnují praktickým cvičením a práci v kuchyni nebo v restauraci, zatímco druhý týden se věnují teoretickým přednáškám a cvičením.

Po absolvování oboru Kuchař - Číšník se žáci získají výuční list. Mohou dále studovat v nástavbovém studijním programu a poté i na vysoké škole gastronomie. Uplatňují se v různých typech gastronomických zařízení, jako jsou restaurace, hotely, kavárny, kantýny atd. Kuchaři mohou pracovat jako kuchaři v různých typech kuchyní nebo jako šéfkuchaři. Ti nejtalentovanější mohou pracovat jako konzultanti nebo instruktoři v oboru gastronomie, nebo se mohou stát podnikateli a provozovat vlastní restaurace nebo cateringové služby.

5.3 Masér sportovní a rekondiční

Obor Masér sportovní a rekondiční se zabývá poskytováním masážních služeb pro sportovce a lidi se zdravotními problémy nebo po úrazech. Maséři v tomto oboru se specializují na různé techniky masáže, jako je sportovní masáž, rehabilitace po úrazech, masáž při bolest zad a další. Cílem je poskytnout klientovi úlevu od bolesti a napětí, zlepšit jejich pohyblivost a celkově pomoci při uzdravování a obnově zdraví. Absolventi získají maturitní vysvědčení, dále mají možnost absolvovat vysokoškolské studium v oborech fyzioterapie, ergoterapie i výživový poradce

5.4 Čtyřleté gymnázium

Školní středoškolský program gymnázia trvá 4 roky a nabízí pokročilou vzdělávací nabídku zaměřenou na humanitní, přírodovědné a matematicko-technické předměty. Žáci se učí prostřednictvím projektů své intelektuální schopnosti, kritického myšlení a komunikačních dovedností rozmanitých vyučovacích předmětů. Během svého studia se také mohou specializovat v některých oblastech, jako je jazyková vybavenost nebo matematika a věda. Gymnázia jsou určena pro žáky, kteří se chtějí dále vzdělávat na vysoké škole.

5.5 Osmileté gymnázium

Osmileté gymnázium je školní program, určený pro nadané žáky 5. tříd základních škol. Trvá 8 let a kombinuje vzdělávání na základní škole a gymnáziu. Žáci začínají své studium v nižších ročnících jako na základní škole a postupně se dostávají do vyšších ročníků, kde se věnují pokročilejším tématům a předmětům, jako jsou humanitní, přírodovědné a matematicko-technické.

Tento typ školy nabízí širší a hlouběji rozvinutou vzdělávací nabídku než základní školy a jsou zaměřené na rozvoj intelektuálních a kritických myšlení. Žáci osmiletého gymnázia jsou připravováni na další vzdělávání na střední škole nebo vysoké škole a jsou vybaveni potřebnými dovednostmi pro úspěšné zvládnutí studia a budoucího povolání.

6. Významné osobnosti spjaté se školstvím v Rýmařově

Významné osobnosti Rýmařova výrazně přispěly k rozvoji nejen tohoto regionu, ale také celých Čech. Tyto osobnosti zahrnují umělce, vědce, podnikatele, politiky a další, kteří svými díly, vynálezy a činy ovlivnili a formovali kulturu, hospodářství a společnost v regionu i celé zemi. Jejich dílo je dodnes ceněno a je považováno za důležité součásti českého národního dědictví.

6.1 Otakar Vašek

Profesor, první ředitel Státního reálného gymnázia v Rýmařově.

Otakar Vašek byl státní profesor a první ředitel Státního reálného gymnázia v Rýmařově. Byl to významná osobnost v rýmařovském vzdělávacím systému a svým úsilím přispěl k rozvoji a úspěchu této školy. Jeho práce a úsilí byly ceněny a jsou stále považovány za důležité pro vzdělávání v Rýmařově.

Dne 23. července 1940 byl policií předveden a 28. 5. 1941 odsouzen na 10 let káznice ve Vratislavi. Trest si odpykával v Bavorsku v Ebrachu a Bamberku. Osvobozen byl americkou armádou na pochodu smrti dne 1. května 1945. Později se stal prvním ředitelem Státního reálného gymnázia v Rýmařově a začátkem padesátých let přednášel dějiny slovanských literatur na Palackého univerzitě v Olomouci. Na sklonku života se uchýlil do Brna.

6.2 František Vychodil

„Učitel a ředitel rýmařovských škol, dlouholetý kronikář města.“²⁴

Působil v pohraničí již od roku 1935. Stal se ředitelem první české menšinové školy ve Valšově. Po celou dobu svého působení ve městě byl aktivní v rozvoji rýmařovské kultury a působil dlouhá léta jako kronikář města. Také se aktivně zapojil do divadelního sboru Mahen, kde excelentním způsobem ztvárnil nespočet postav. Po válce se zapojoval a přispěl ke vzniku „Klubu českých turistů“. Za svoje zásluhy mu byl udělen titul „Zasloužilý občan města Rýmařova“.

²⁴ Rýmařov: Významné osobnosti František Vychodil, 1999. <https://www.rymarov.cz/>: Významné osobnosti [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/vyznamne-osobnosti/926-frantisek-vychodil>

6.3 Jaroslav Němec

„Zakladatel a ředitel první české měšťanské školy v Rýmařově, fotograf.“²⁵

Byl nejvýznamnějším představitelem fotografů v rýmařovském kraji. Byl též vynikajícím pedagogem a za svůj přínos obdržel titul „Zasloužilý učitel“. Absolvoval nespočet fotografických soutěží, kde obdržel desítky ocenění. Oceněn byl v přírodovědných oborech, kde se věnoval botanice, mykologii, ochraně přírody, včelařství, a v mnoha dalších odvětvích. Věnoval se i publikační a přednáškové činnosti, knihovnictví, loutkoherectví, Sokolu aj. Jaroslavu Němcovi byl udělen titul „Zasloužilý občan města Rýmařova“.

6.4 Mons. ThDr. František Vaňák

Arcibiskup olomoucký

V Olomouci byl vysvěcen na kněze. V roce 1951 byl z politických důvodů přeložen do pohraničí. Zde se stal farářem v Rýmařově a ve Staré Vsi.. ThDr. František Vaňák působil na Rýmařovsku necelých 40 let. K jeho zásluhám patří úsilí o zachování církevních památek, např. kaple V Lipkách v Rýmařově v letech. V roce 1990 obdržel titul „Čestný občan města Rýmařova“ a „Čestné občanství amerického města Houstonu“. Otevírá teologickou Cyrilo – Metodějskou fakultu při Univerzitě Palackého v Olomouci. Zasloužil se o svatořečení Jana Sarkandra.

6.5 Jiří Karel

Historik, odborný publicista, bývalý učitel, pracovník a bývalý ředitel městského muzea v Rýmařově.

Po odmaturování dostal umístěnku na okres Rýmařov, kam měl nastoupit jako učitel. Po vojenské službě se vrátil do Rýmařova a nastoupil na první stupeň Jedenáctileté střední školy. Na škole učil český jazyk, literaturu a dějepis. Díky nedostatku učitelů odborných předmětů na druhém stupni, mohl začít studovat dálkově na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, obor český jazyk, dějepis a výtvarná výchova. Po ukončení studií mu byla přidělena funkce výchovného poradce. Byl vášnivý sběratel historických předmětů. Přispíval do časopisů a byl vedoucím komise dějepisů. Koncem sedmdesátých let studoval výchovné poradenství na opavské pedagogické fakultě.

²⁵ Rýmařov: Významné osobnosti Jaroslav Němec, 1999. <https://www.rymarov.cz/>: Významné osobnosti [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/vyznamne-osobnosti/928-jaroslav-nemec>

Během své archeologické praxe byl členem několika organizací, např. Moravské zemské společnosti v Brně, České archeologické společnosti v Praze, České archeologické společnosti Čech, Moravy a Slezska v Praze a bývalého Moravského archeologického klubu.

6.6 Jindřich Štreit

Významný fotograf.

Po studiu na gymnáziu v Rýmařově roku 1967 nastoupil a vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, obor výtvarná výchova. Kromě své pedagogické činnosti se věnoval fotografii i veřejně prospěšné práci. Vedl galerii v Sovinci i v Bruntále.

„Od roku 1981 úzce spolupracuje s progresivními umělci v Praze, Brně, Bratislavě.“²⁶
Ve fotografii se zaměřil se na portrét a romskou tematiku. *„V roce 1982 se zúčastnil jako jediný fotograf nepovolené výstavy neoficiálních výtvarných umělců na tenisových kurtech v Praze, kde jeho fotografie vzbudily pozornost tajné policie.“²⁷*

Po státním převratu v listopadu 1989 byl rehabilitován a následně pracoval na okresním úřadě a později v muzeu v Bruntále. Vyučoval na několika vysokých školách. V současnosti vyučuje na Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě.

²⁶ ŠTREIT, Jindřich. Jindřich ŠTREIT: Biografie [online]. [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <http://www.jindrichstreit.cz/biografie/>

²⁷ KŮS, Martin. Jindřich Štreit byl za své celoživotní dílo oceněn Cenou Jantar [online]. Opava, 2019, 1 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/269>

7. Realizace výzkumného šetření a zjištěné výsledky

Kvantitativní výzkum se zabývá měřením a analýzou konkrétních dat a jejich vzájemných vztahů. Cílem je získat objektivní a měřitelná data, která lze statisticky zpracovat a interpretovat. V kvantitativním výzkumu se používají různé metody, jako jsou dotazníky, rozhovory, experimenty nebo analýza existujících dat. Metody jsou vybrány podle toho, jaký druh informací je potřeba získat.

V kontextu této bakalářské práce se kvantitativní výzkum zaměří na získání data o úrovni kvality výuky a spokojenosti žáků formou dotazníku. Dotazníky budou distribuovány žákům středních škol v Rýmařově oboru Opravář zemědělských strojů a oboru Kuchař-číšník pro pohostinství ve všech ročnících těchto oborů. Poté budou data z dotazníků analyzována statistickými metodami. Cílem je získat co nejvíce objektivní a měřitelná data, která lze interpretovat a použít k závěrům o úrovni kvality výuky a spokojenosti žáků na středních školách v Rýmařově

Kvalitativní výzkum proběhl během školního roku 2021/2022. Díky své pedagogické praxi jsem byla zařazena do chodu školy a mohla tak pozorovat chování žáků, kvalitu výuky (při naslechové praxi), sledovala jsem žáky při teoretické i praktické výuce. Sbírala jsem data o jejich aktuální úrovni znalostí prostřednictvím pracovních listů, rozhovorů a skupinových diskusí. Při praktické výuce jsem také sledovala samostatnost žáků při práci.

Pomocí dotazníkového šetření by naplněn hlavní cíl mého výzkumu v bakalářské práci. Cílem bylo zjistit aktuální stav dovedností žáků učebních oborů a aktuální úroveň výuky na škole Gymnázium a Střední škola Rýmařov.

Jelikož učební obory navštěvuje méně a méně žáků, dotazník mi ze všech tříd (3 ročníky oboru Opravář zemědělských strojů a 3 ročníky oboru Kuchař-číšník pro pohostinství) vyplnilo pouze 57 respondentů.

Zjistila jsem, že žáci nemají o tyto obory zájem. Učební obory studují z důvodu „menších“ nároků než na maturitním oboru. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že žáci do školy nedocházejí a účast na odborném výcviku je minimální. Chyba však není na straně pedagogů. Pedagogové jsou na výuku připraveni, vybaveni názornými pomůckami, prezentacemi a různými výukovými materiály. Žáci ale zájem nemají.

7.1 Analýza dat

Analýza dat byla prováděna z jednotlivých odpovědí dotazníkového šetření. Dotazník obsahoval 11 otázek, které byly poskládány z otázek otevřených i uzavřených. Dotazníkové šetření probíhalo napříč ročníky. Dotazníkové šetření podstoupilo 57 žáků. Následné odpovědi byly zpracovány do sloupcových grafů.

7.2 Výsledky šetření

Z dotazníku vyplněným žáky oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a oboru Opravář zemědělských strojů vyplývá, že většina respondentů je spokojena s kvalitou výuky. Přesto jsou některé oblasti, které by bylo možné vylepšit, jako například komunikace mezi učiteli a žáky, včetně respektu a ohleduplnosti.

Žáci by také rádi více využívali praktické výuky a měli větší možnost realizovat své nápady a poznatky. Dalším požadavkem je větší prostor pro diskusi, dotazy a názory žáků. Respondenti rovněž dodali potřebu moderního a lepšího vybavení dílen a kuchyní. A také uvítali možnost účasti na kurzech a návštěvách smluvních pracovišť. Zajímavým nápadem bylo upravení začátek vyučování a umožnit žákům trávit volný čas ve venkovních prostorách školy pro sportovní aktivity a relaxaci.

Existuje tedy prostor pro zlepšení, zejména v oblasti vedení diskusí a respektu učitelů odborného výcviku k žákům. Tyto poznatky mohou být užitečné pro vedení školy při plánování budoucích změn a vylepšení. Je klíčové, aby se všichni účastníci vzdělávacího procesu podporovali a aby se vytvořilo příjemné a přátelské prostředí, které podporuje úspěšné vzdělávání a rozvoj osobnosti.

Celkově by bylo užitečné provést další podobná šetření s vyšším počtem respondentů, aby bylo možné získat více reprezentativních výsledků a získat další informace o tom, co nabízí spokojenost studentů s jejich výběrem oboru.

Závěr

Záměrem a cílem této bakalářské práce bylo popsat dějiny školství a vývoj SŠ v Rýmařově od dob založení města Rýmařov, po současnost. V praktické části bylo cílem zjistit úroveň kvality výuky a spokojenosti žáků formou dotazníku.

Velkým přínosem bylo v praktické části zpracování dotazníků, kde jsem zjišťovala úroveň kvality výuky a spokojenost žáků s výukou a odborným výcvikem. Podle mého názoru mohou grafy a odpovědi žáků sloužit, jako pomůcka a impulz, jak zkvalitnit a zlepšit kvalitu výuky na dané škole.

Dnešní žáci čelí mnoha výzvám při získávání vzdělání, a jednou z nich je laxní přístup ke vzdělání. Tento jev se projevuje jako snížená motivace ke studiu, nedostatečný zájem o učení a nedostatečné úsilí při plnění úkolů a povinností.

Důvodů takového stavu je nedostatečná motivace ze strany rodiny. Mnoho rodičů nevěnuje dostatečnou pozornost vzdělávání svých dětí, nebo nejsou schopni poskytnout dostatečnou podporu a pomoc při studiu. To může vést k tomu, že děti nevidí vzdělání jako důležité nebo relevantní pro svůj život a nejsou motivováni k dosažení úspěchu ve škole.

Dalším faktorem je nedostatečná motivace ze strany učitelů. Mnoho učitelů se potýká s nedostatkem času a zdrojů, což jim brání v poskytování kvalitní výuky a individuální podpory pro své studenty. Navíc, mnoho učitelů se potýká s nedostatkem motivace ze strany žáků a s nedostatkem účinných metod, jak je motivovat k učení. To může vést k tomu, že učitelé nejsou schopni vytvořit pro žáky motivující prostředí a žáci se necítí být součástí vzdělávacího procesu.

Je třeba si uvědomit, že laxní přístup ke vzdělání je složitý problém, který vyžaduje komplexní řešení. Aby se tento stav změnil, je důležité, aby rodiče, učitelé a školy spolupracovali a vytvořili pro žáky motivující prostředí. To by mohlo zahrnovat vytvoření individuálních plánů pro žáky, poskytnutí podpory a pomoci při studiu, a vytvoření programů, které pomohou žákům rozvíjet jejich zájmy a talenty. Navíc, je důležité, aby učitelé byli vybaveni účinnými metodami a nástroji, které jim pomohou vytvořit motivující prostředí pro učení a rozvoj.

Seznam použité literatury a zdrojů

- 1 Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>
- 2 Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>
- 3 Rýmařov: Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>
- 4 Rýmařovský Horizont: Rýmařovsko školou povinné, 2003. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. S. 4.
- 5 Rýmařovský Horizont: Rýmařovsko školou povinné, 2003. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. S. 4.
- 6 Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>
- 7 Historie, 2016. <https://www.rymarov.cz/>: historie [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/turisticke-info/29-o-meste/historie>
- 8 KAREL, Jiří, 2021. Rýmařov v dějinách. V Rýmařově: Jiří Karel ml., 997 s. ISBN 978-80-270-8944-4. S. 657.
- 9 JEŘÁBEK, J., F. KOBLIHA a R. STIVARA, 1997. Zvláštní škola v Rýmařově: Oslavuje 50 let svého trvání [online]. Rýmařov: Rýmařov, 2 s. [cit. 2023-02-16].
- 10 BLUCHA, Vladimír, Jiří KAREL a Marta KOTOUČKOVÁ, 1990. Z historie základního školství v okrese Bruntál [online]. 1. Bruntál: Moravské tiskárny, 52 s. [cit. 2023-02-16]. S. 40
- 11 ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 57.
- 12 ZUŠ Rýmařov 50. let, 1946 – 1996. Olomouc, 1996. s. 1-5.
- 13 JÁNSKÁ, Lenka. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 2010. Bakalářská práce. Str. 26, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra společenských věd. Vedoucí práce PhDr. Karel Kopeček.
- 14 ČERMÁK, František – KAREL, Jiří – KONEČNÝ, Vratislav – MAREK, Miroslav – PIŇOS, Vojtěch – VYSTRČILOVÁ, Hana. cit d., str. 30-35.
- 15 KAREL, Jiří. Textilní školství. Rýmařovský horizont. 9. ročník, 23/2007, s. 17 – 18.
- 16 Rýmařovský Horizont: Textilní školství, 2007. 9. Bruntál: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 17.
- 17 ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 57.
- 18 ČERMÁK, František, Jiří KAREL a Hana VYSTRČILOVÁ, 1999. Rýmařov. Rýmařov: Tiskárny Vimperk, 90 s. S. 58.
- 19 ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 12.
- 20 ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 17.
- 21 ZAVADIL, Antonín, 1996. Almanach: 50. výročí založení gymnázia Rýmařov. 9. Rýmařov: Středisko volného času Rýmařov, 20 s. Jiří, Karel. S. 12.

- 22 JANSKÁ, Lenka, 2010. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 48 s. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Kopeček. S. 22.
- 23 JANSKÁ, Lenka, 2010. Dějiny školství v Rýmařově. Olomouc, 48 s. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Kopeček. S. 23.
- 24 Rýmařov: Významné osobnosti František Vychodil, 1999. <https://www.rymarov.cz/>: Významné osobnosti [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/vyznamne-osobnosti/926-frantisek-vychodil>
- 25 Rýmařov: Významné osobnosti Jaroslav Němec, 1999. <https://www.rymarov.cz/>: Významné osobnosti [online]. Rýmařov: rymarov.cz, 1. 2. 1999 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/vyznamne-osobnosti/928-jaroslav-nemec>
- 26 ŠTREIT, Jindřich. Jindřich ŠTREIT: Biografie [online]. [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <http://www.jindrichstreit.cz/biografie/>
- 27 KÚS, Martin. Jindřich Štreit byl za své celoživotní dílo oceněn Cenou Jantar [online]. Opava, 2019, 1 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/269>

Příloha 1: Dotazník

Dotazník

Obor:

Ročník:

1. Jsi spokojen s výběrem svého oboru?

Ano

Ne

Pokud **NE**, jaká by byla tvoje nynější volba?

.....
.....

2. Očekáváš, že budeš vykonávat profesi, na kterou tě tvůj obor připravuje?

Ano

Ne

3. Myslíš, že všechny nabitě poznatky a dovednosti využiješ ve svém budoucím povolání?

Ano

Ne

4. Během výkladu nové látky používají učitelé dostatek názorných pomůcek a praktických příkladů.

Ano

Ne

5. Máš při výuce dostatek času k dotazům, vlastním názorům a diskusím o nich?

Ano

Ne

6. Využiješ teoretické poznatky z výuky v praxi?

Ano

Ne

7. Jste spokojeni s vybavením dílen/kuchyně při výkonu odborného výcviku?

Ano

Ne

8. Absolvujete v rámci praxe různé kurzy, nebo navštěvujete smluvní pracoviště?

Ano

Ne

Pokud ANO, jaké kurzy, nebo pracoviště navštěvujete?

.....
.....

Pokud NE, uvítali byste tuhle možnost?

.....
.....

9. Máš při výkonu odborného výcviku možnost realizovat své poznatky a nápady k dané situaci? Prakticky se účastníš těchto situací?

Ano

Ne

10. Kdybyste byli na jeden den ředitelem, co byste na škole změnili?

.....
.....
.....

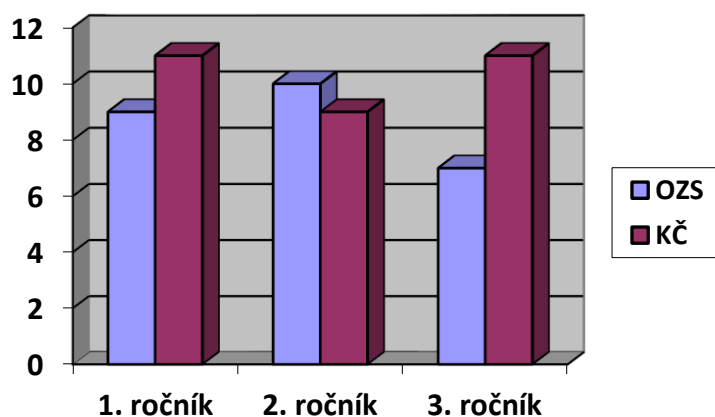
11. Zde můžete sdělit další Vaše poznatky, názory, nebo postřehy z Vašeho setrvání na této škole.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Děkuji za pozornost

Příloha 2: Vyhodnocení dotazníku

Jako první bylo zjištěno, jaký obor a ročník žák navštěvuje. Na otázku odpovědělo 57 respondentů.

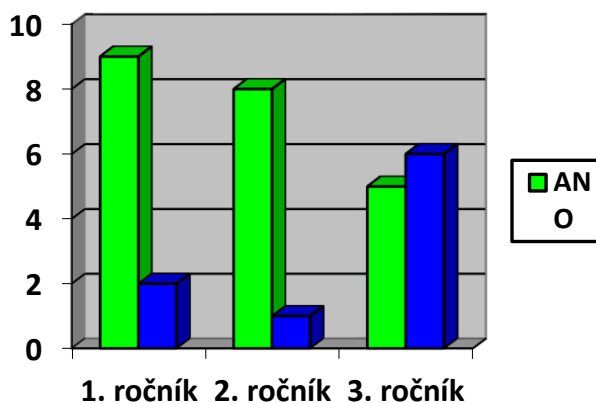

Graf 1: Počet žáků v jednotlivých ročnících oboru Opravář zemědělských strojů (OZS) a Kuchař-číšník (KČ). (zdroj: vlastní tvorba)

Otázka č. 1

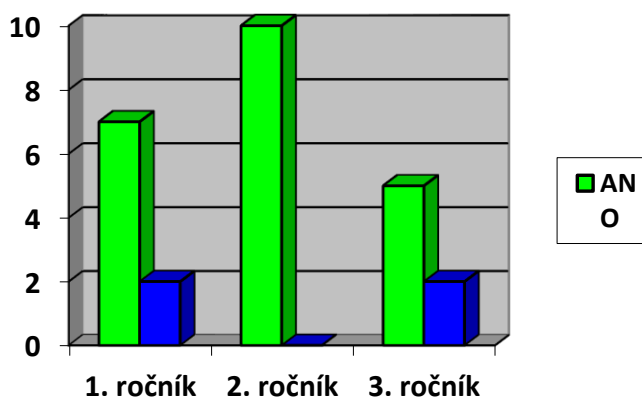
„Jsi spokojen s výběrem svého oboru?“ Na otázku odpovědělo 31 respondentů. (22 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 9 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

26 respondentů se nezúčastnilo dotazníkového šetření, což může ovlivnit celkovou reprezentativnost výsledků. To znamená, že tato data nemusí být reprezentativní pro celou populaci, a mohou být ovlivněna výběrem respondentů, kteří se rozhodli se zúčastnit. I když jsou výsledky vhodné, mohou být užitečné informace pro další diskusi a rozhodování. Je také zajímavé, že většina respondentů v každém ročníku byla spokojena s výběrem svého oboru, což může ukazovat na to, že studenti si vědomě volí obor, který odpovídá jejich zájmům a schopnostem.

Graf 2: Graf spokojenosti výběru svého oboru v 1., 2., a 3. ročníku oboru Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

K otázce č. 1 navazuje podotázka pro nespokojené žáky. „Pokud NE, jaká by byla tvoje nynější volba?“

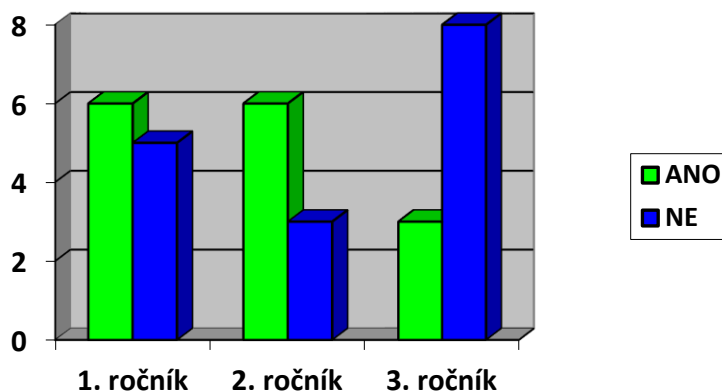
Graf 3: Graf spokojenosti výběru svého oboru v 1., 2., a 3. ročníku oboru Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

Na otázku odpovědělo jen pár žáků. Do dotazníků žáci napsali obory jako informatika, kadeřnice, masér, truhlářina, návrhář nábytku, herectví, policejní škola, umělecký obor, zdravotnická škola, klempíř.

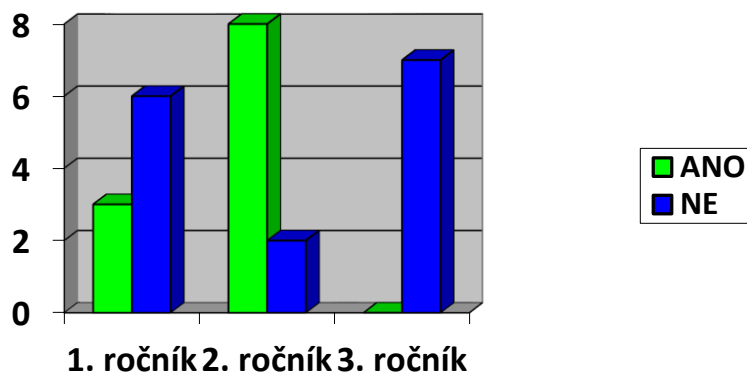
Dotazník se nesetkal s dostatečným zájmem ze strany probandů, protože jen pár z nich odpovědělo. Způsob, jakým někteří žáci odpověděli, mohou ukázat, že někteří z nich nechtějí být omezeni na tradiční obory, ale hledají alternativní možnosti, které nejsou vždy zařazeny v běžných nabídkách škol.

Otázka č. 2

„Očekáváš, že budeš vykonávat profesi, na kterou tě tvůj obor připravuje?“ Na otázku odpovědělo 31 respondentů. (15 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 16 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 4: Graf zpracován dle otázky č. 2. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku oboru Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

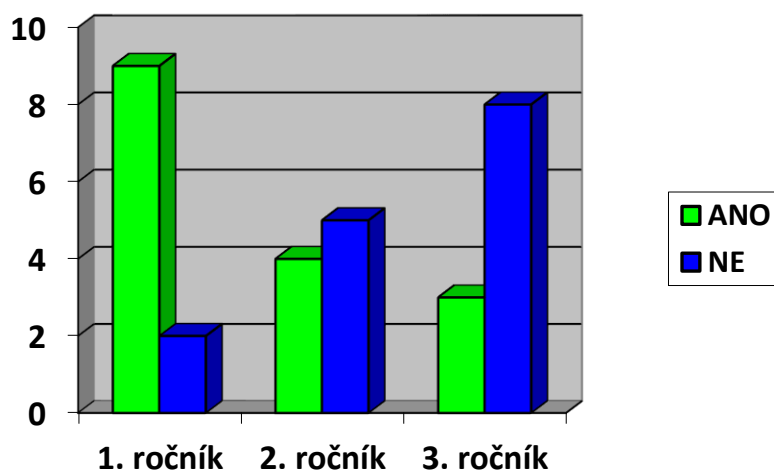
Graf 5: Graf zpracován dle otázky č. 2. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku oboru Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

Z výsledků těchto dvou grafů lze vyčíst, že pouze malá část respondentů v rámci obou oborů očekává, že bude vykonávat profesi, na kterou byl jejich obor zaměřen.

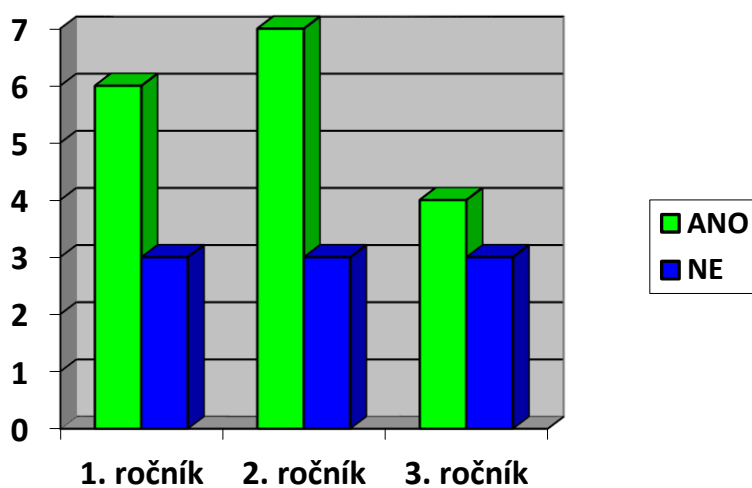
Je důležité provést další výzkum a zkoumat, proč mnoho studentů neočekává, že budou pracovat v oboru, který se učí, a zjistit, co lze udělat pro zlepšení situace. Toto by mohlo pomoci studentům lépe rozumět tomu, co obor zahrnuje a jaké jsou jejich možnosti kariéry v rámci daného oboru.

Otázka č. 3

„Myslíš, že všechny nabité poznatky a dovednosti využiješ ve svém budoucím povolání?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů)

Graf 6: Graf zpracován dle otázky č. 3. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

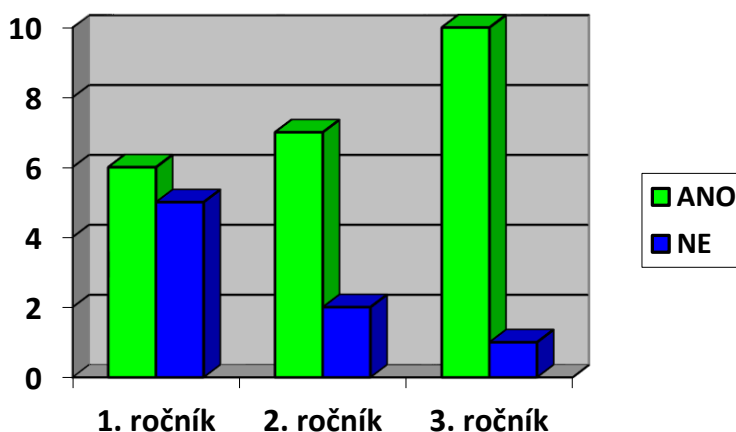

Graf 7: Graf zpracován dle otázky č. 3. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

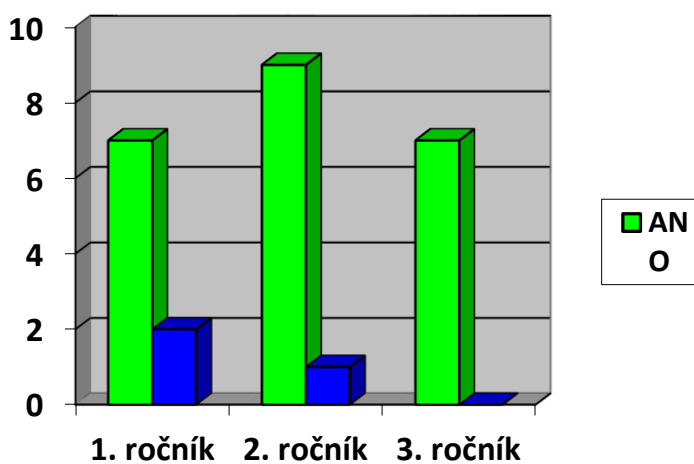
Výsledky tohoto dotazníkového šetření naznačují, že pouze část studentů věří, že je využijí ve svém budoucím povolání všechny nabitě poznatky získané v rámci svého vzdělávacího programu. Z 57 respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, 33 uvedlo, že ano, zatímco 24 uvedlo, že ne.

Otázka č. 4

„Během výkladu nové látky používají učitelé dostatek názorných pomůcek a praktických příkladů.“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 8: Graf zpracován dle otázky č. 4. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

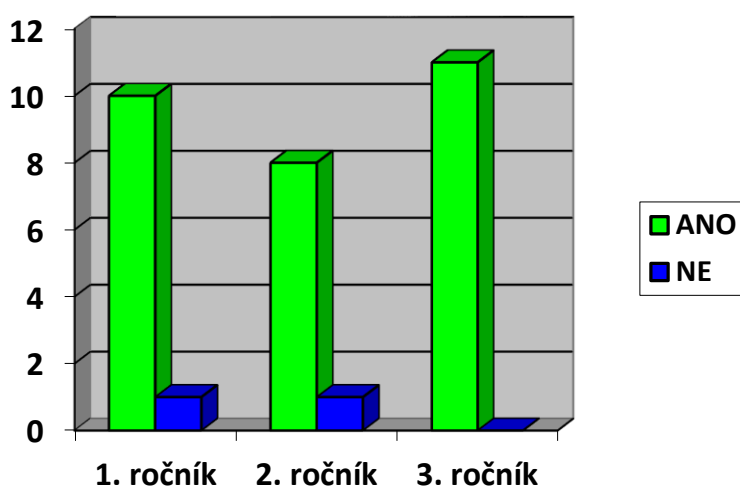
Graf 9: Graf zpracován dle otázky č. 4. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů má pocit, že učitelé používají během výkladu nové látky dostatek názorných pomůcek a praktických příkladů. Tento fakt může mít pozitivní dopad na efektivitu výuky a na motivaci žáků k učení. Nicméně stále zůstává menší skupina respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli negativně, což může znamenat, že tito

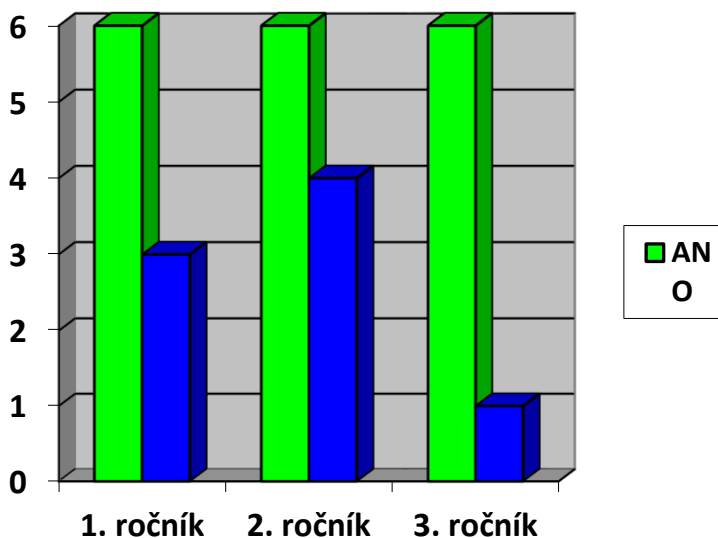
žáci nejsou plně spokojeni s metodou výuky, kterou učitelé používají. Z toho by mohla vyplynout potřeba učitelů zaměřit se na zlepšení svých metod výuky a na zvýšení zájmu žáků o výuku.

Otázka č. 5

„Máš při výuce dostatek času k dotazům, vlastním názorům a diskusí o nich?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 10: Graf zpracován dle otázky č. 5. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

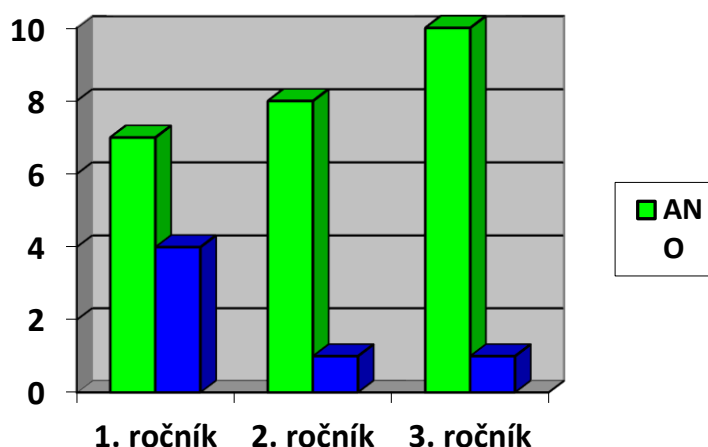

Graf 11: Graf zpracován dle otázky č. 5. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

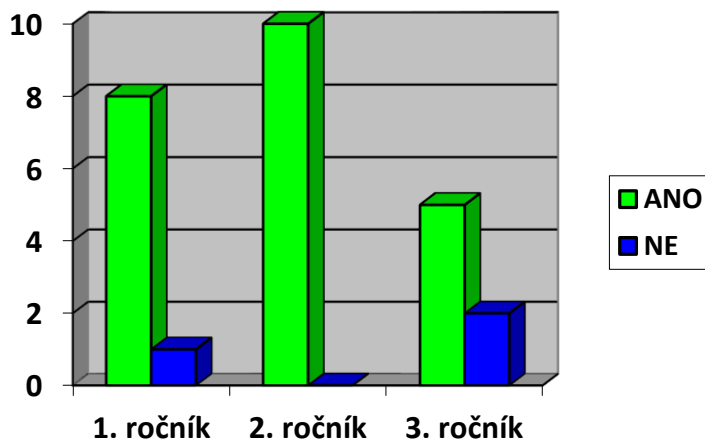
Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů má pocit, že při výuce mají dostatek času k dotazům, vlastním názorům a diskusím o nich. Tento fakt může mít pozitivní dopad na motivaci žáků k učení a na jejich schopnost porozumět novým konceptům a informacím. Nicméně stále zůstává menší skupina respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli negativně, což může znamenat, že tito žáci mají pocit, že jim není dostatečně věnována pozornost, což může ovlivnit jejich výkon. Z toho by mohla vyplynout potřeba učitelů věnovat více pozornosti těmto žákům a poskytnout jim více možností pro dotazy, názory a diskuse.

Otázka č. 6

„Využiješ teoretické poznatky z výuky v praxi?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 12: Graf zpracován dle otázky č. 6. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

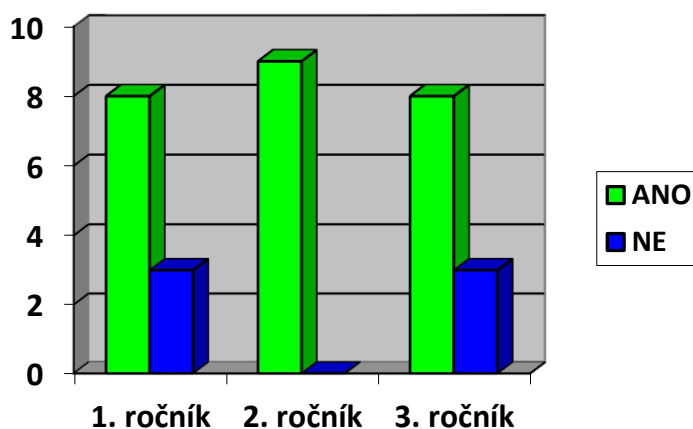

Graf 13: Graf zpracován dle otázky č. 6. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

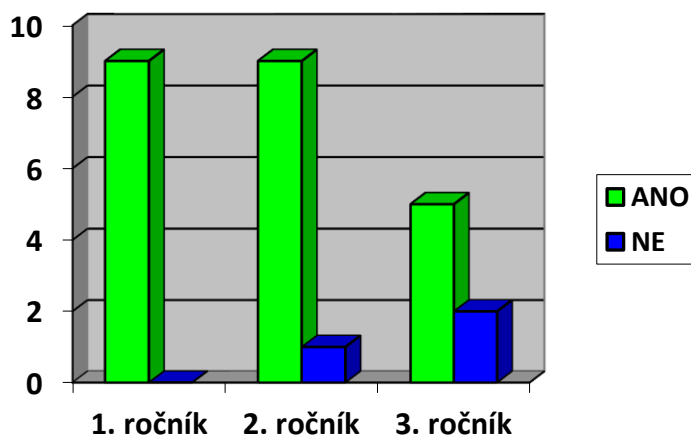
Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů má plány využít teoretické poznatky z výuky v praxi. Tento fakt může signalizovat, že žáci vnímají užitečnost a praktičnost učiva, a mají ambice přenést své znalosti a dovednosti do své budoucí profese.

Otázka č. 7

„Jste spokojeni s vybavením dílen/kuchyně při výkonu odborného výcviku?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 14: Graf zpracován dle otázky č. 7. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

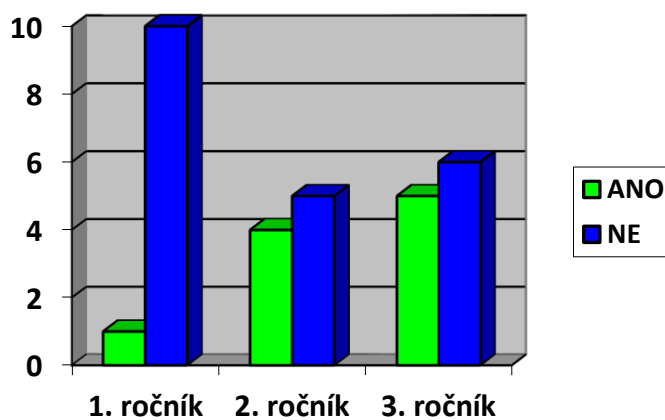

Graf 15: Graf zpracován dle otázky č. 7. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

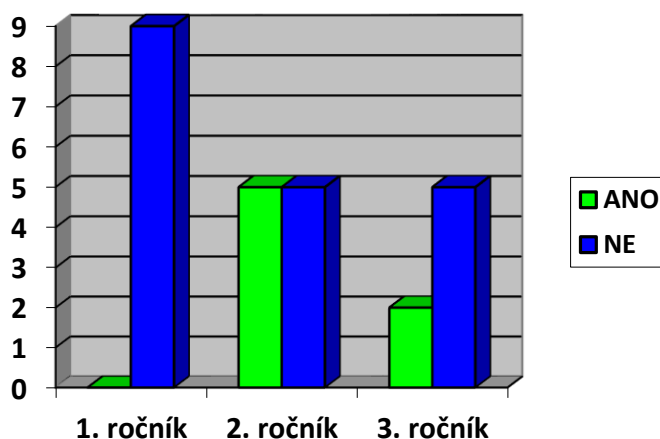
Podle odpovědí 48 respondentů byli spokojeni s vybavením dílen/kuchyně při výkonu odborného výcviku, zatímco ostatní byli nespokojeni. Je důležité, aby žáci měli dostatečné vybavení, aby mohli během výuky efektivně pracovat a rozvíjet své dovednosti. Pokud někteří žáci nejsou s vybavením spokojeni, měli by se jejich stížnosti zvažovat a případně řešit, aby byla výuka pro ně co nejefektivnější.

Otázka č. 8

„Absolvujete v rámci praxe nějaké kurzy, nebo navštěvujete smluvní pracoviště?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 16: Graf zpracován dle otázky č. 8. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

Graf 17: Graf zpracován dle otázky č. 8. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

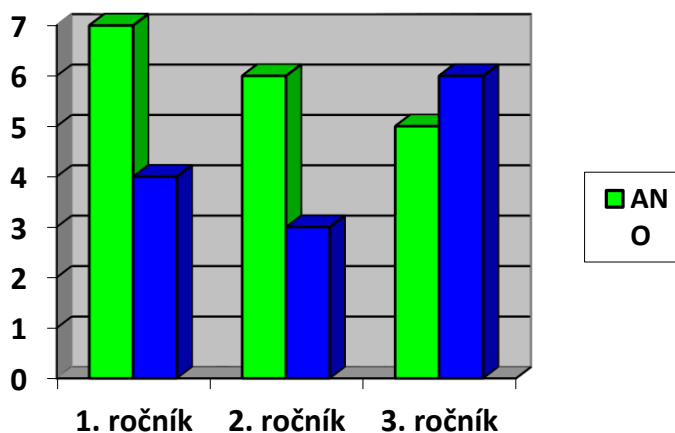
Tuto odpověď lze interpretovat několika způsoby. Na jednu stranu, může být povzbudivé, že alespoň někteří žáci absolvují kurzy nebo navštěvují smluvní pracoviště jako součást své praxe, což by mohlo být užitečné pro jejich budoucí život. Na druhou stranu, respondentů, kteří neabsolvují žádné kurzy ani nechodí na smluvní pracoviště, by mohli být omezeni v tom, jak mohou sledovat své dovednosti a získávat nové zkušenosti, což by mohlo mít negativní dopadat na jejich kariéru. Proto by bylo možné dále zkoumat a zvážit tyto možnosti, jakým způsobem by mohly být zlepšeny možnosti pro všechny studenty.

Otázka č. 8 obsahuje i dvě podotázky. První otázka se ptá na to, že pokud žáci absolvují nějaké kurzy, nebo smluvní pracoviště, která to jsou. Většina odpovědí směřuje ke smluvnímu pracovišti Hotel Excelent v Rýmařově (Kuchař-číšník) a All Invest Břidličná (Opravář zemědělských strojů). Mezi navštěvované kurzy žáci zařadili barmanský kurz, kurz svařování a absolvování autoškoly na řídičské oprávnění sk. B, C a T.

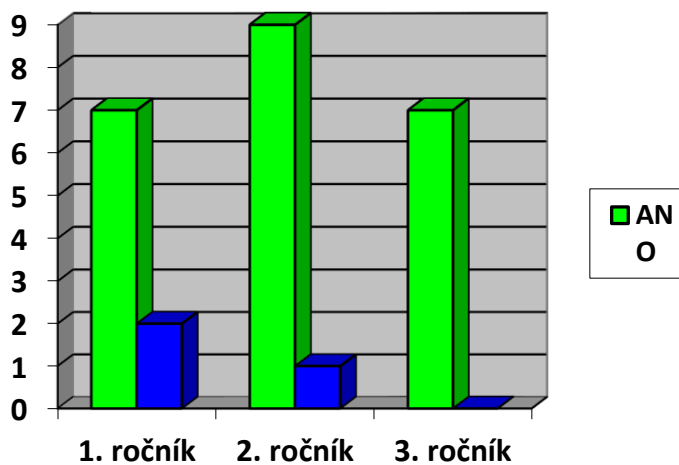
Je skvělé, že se žáci zajímají o další vzdělávání a snaží se získat další dovednosti a kvalifikace přestože je procento zájemců malé. Barmanský kurz a kurz svařování jsou určitě užitečné pro žáky oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a Opravář zemědělských strojů. Navštěvování autoškoly a získání řídičského oprávnění může být užitečné pro zajištění mobility a flexibility v práci. Je potěšující vidět, že si žáci uvědomují důležitost celoživotního vzdělávání a aktivně se ho účastní.

Otázka č. 9

„Máš při výkonu odborného výcviku možnost realizovat své poznatky a nápady k dané situaci? Prakticky se účastníš těchto situací?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.)

Graf 18: Graf zpracován dle otázky č. 9. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Kuchař-číšník pro pohostinství. (zdroj: vlastní tvorba)

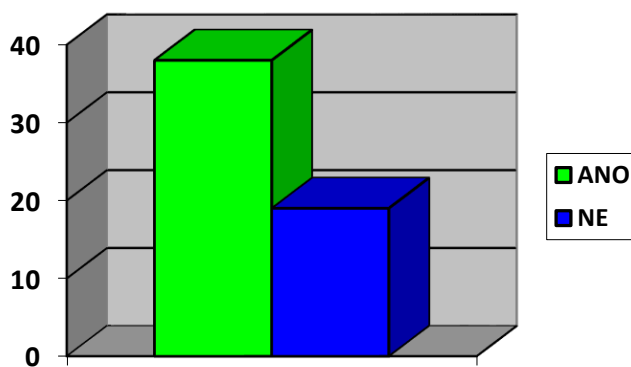

Graf 19: Graf zpracován dle otázky č. 9. Zkoumáno v 1., 2., a 3. ročníku obor Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

Většina respondentů má při výkonu odborného výcviku možnost využít své poznatky a nápady a prakticky se zúčastnit situací. To může být velmi prospěšné pro rozvoj jejich dovedností a zkušeností v daném oboru.

Otázka č. 10 a č. 11

„Kdybyste byli na jeden den ředitelem, co byste změnili?“ Na otázku odpovědělo 57 respondentů. (31 žáků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a 26 žáků oboru Opravář zemědělských strojů.) V otázce č. 11 měli žáci možnost se volně vyjádřit k výuce, situaci na škole, vybavení a dalším připomínkám.

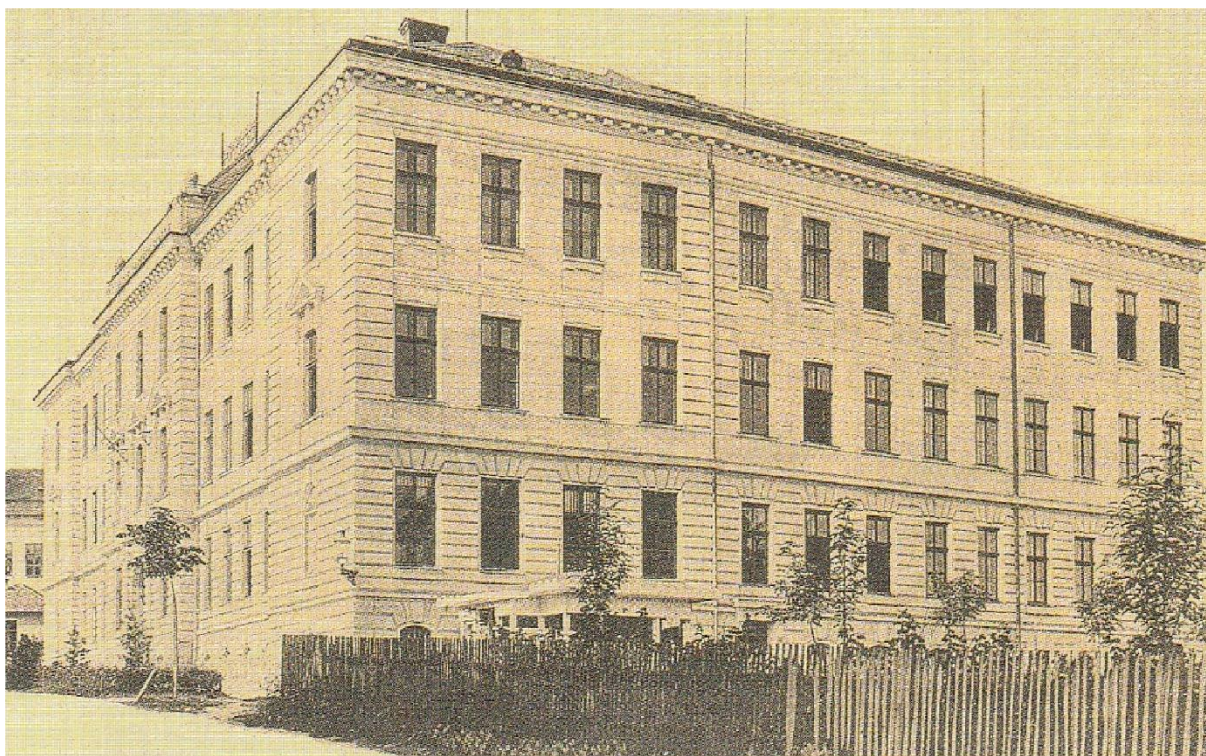
Graf 20: Graf zpracován dle otázky č. 10 a 11. Zkoumáno napříč ročníků oboru Kuchař-číšník pro pohostinství a oboru Opravář zemědělských strojů. (zdroj: vlastní tvorba)

Z grafu č. 20 lze vyčíst, že na otázky odpovědělo 57 respondentů, z čehož 38 by na škole něco změnilo a zbylých 19 by neměnilo vůbec nic. Žáci by změnili hlavně sociální zázemí školy, dále by chtěli upravit začátek vyučování.

Dále si žáci stěžovali na chování učitelů odborného výcviku. Učitelům podle nich chybí respekt a ohleduplnost k žákům. Možností může být vytvoření přívětivého klimatu školy, které podporuje dialog, toleranci a respekt. Může se vytvořit etický kodex pro učitele, který by vymezil očekávání ohledně jejich chování a interakce s žáky. Tento kodex, který by mohl být pravidelně aktualizován a recenzován vedením školy a mohl by být závazným dokumentem pro všechny učitele. Celkově je důležité, aby škola vytvářela prostředí, které podporuje respekt, toleranci a dialog mezi učiteli a žáky. Tímto způsobem by mohla být situace zlepšena a vytvořena pozitivní atmosféra, ve které se žáci budou cítit dobře a budou motivováni k dosažení lepších výsledků ve svém odborném výcviku.

Nejvíce žáků projevilo zájem o využití venkovních prostor školy k relaxaci a volnočasovým aktivitám, protože pobyt na čerstvém vzduchu je prospěšný pro jejich zdraví a pohodu.

Příloha 3: Fotografie školských zařízení

Obrázek 1 - Škola na Jelínkové ulici v Rýmařově (neurčeno) (zdroj: Karel, 2003)

Obrázek 2 - Škola na Jelínkové ulici v Rýmařově (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 3 - Zvláštní škola (60. léta 20. století) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 4 - Zvláštní škola (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

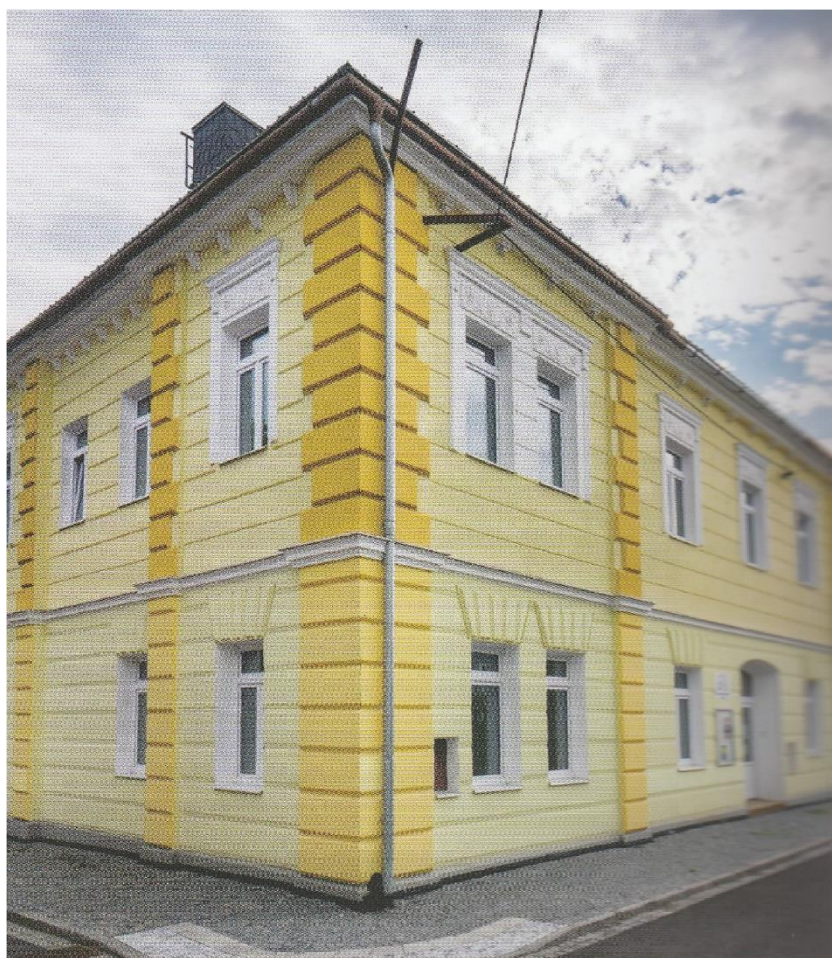
Obrázek 5-Bývalý katolický dům (60. léta 20. století) (zdroj: Lašák, 2020)

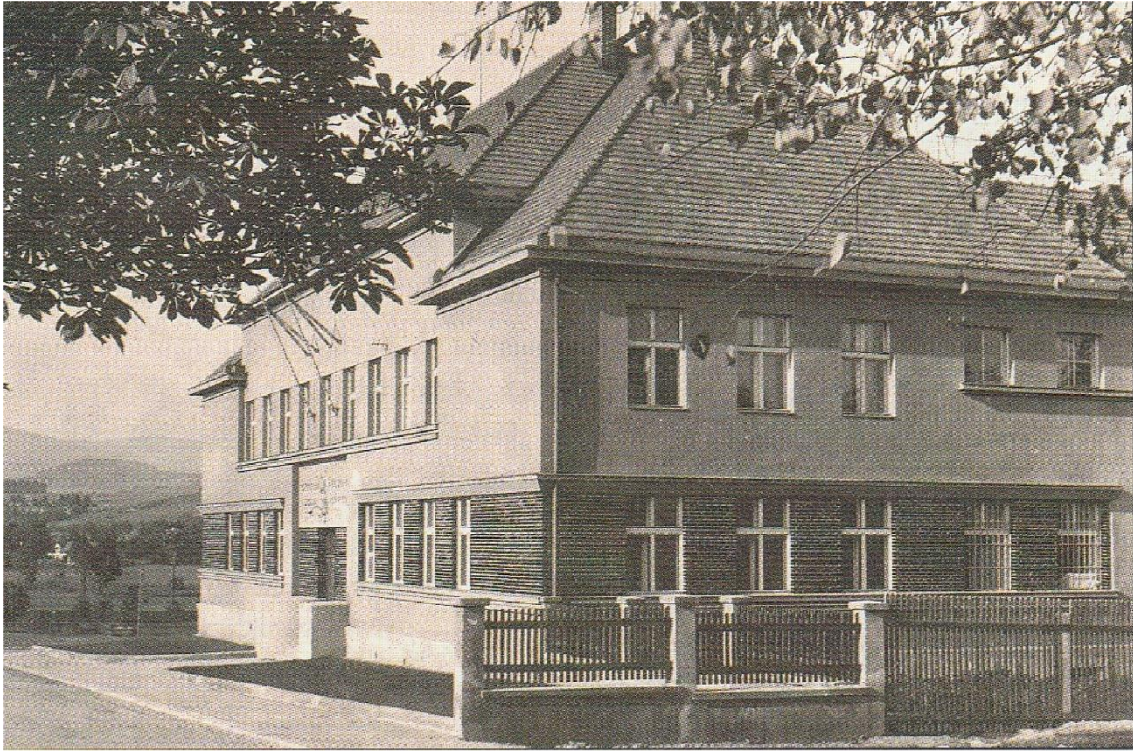
Obrázek 6- Budova ZUŠ a sál (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 7- Budova ZUŠ Rýmařov (40. léta 20. století) (zdroj: Lašák, 2020)

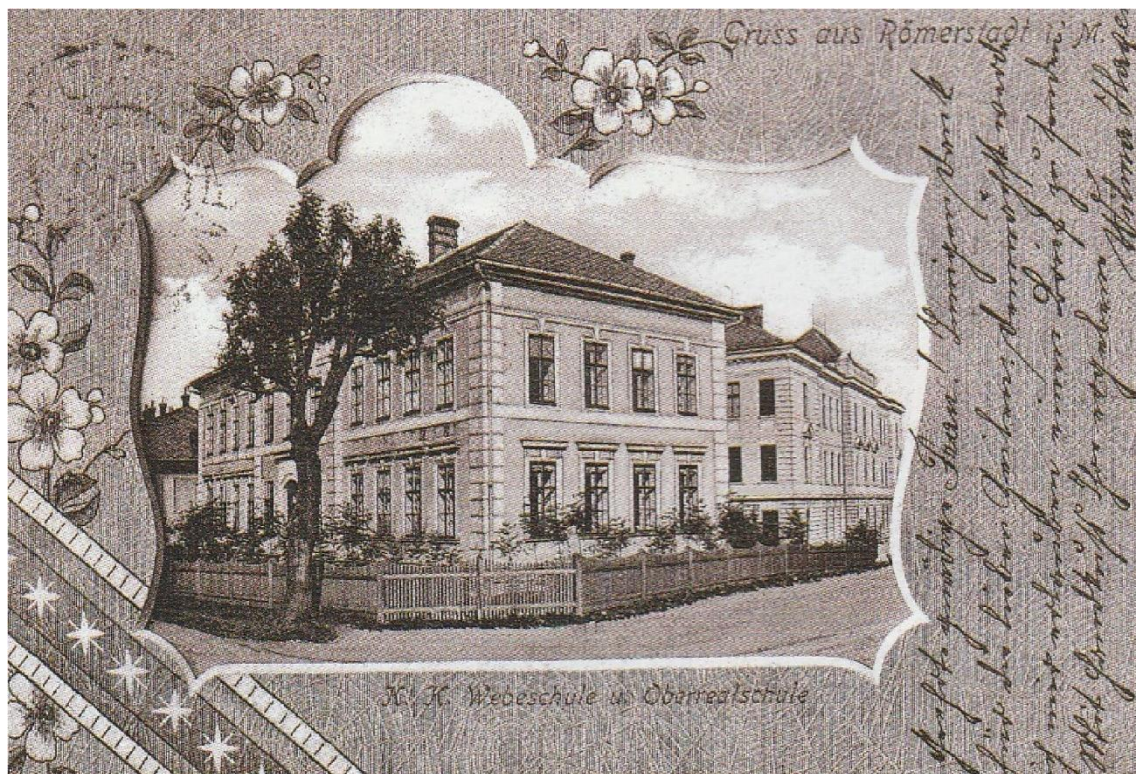
Obrázek 8- Budova ZUŠ (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 9- Budova školy na ulici Julia Sedláka (1929) (zdroj: Karel, 2003)

Obrázek 10 - Budova na ulici Julia Sedláka (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 11 - Bývalá Textilní škola na Sokolovské ulici (asi 1905) (zdroj: Karel, 2003)

Obrázek 12 - Budova Gymnázia Rýmařov (2020) (zdroj: gymsosrym.cz)

Obrázek 13 - Zemědělská škola na ulici Julia Sedláka (1969) (zdroj: Karel, 2003)

Obrázek 14 - Budova SŠ Rýmařov (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 15 - Budova bývalé Okresní nemocenské pojišťovny (1. polovina 20. století) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 16 - Budova Internátu a jídelny SŠ Rýmařov (2020) (zdroj: Lašák, 2020)

Obrázek 17 - Budova Školních dílen (zdroj: gypsosrym.cz)